

"SƏS" qəzeti mənim
ürün ən əxiz qəzətdir

№ 086 (7011)

16 may 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

8

BÖYÜK QAYIDIŞLA əzəli yurd torpaqlarımıza

2

Prezident İlham Əliyev: "Qarabağ və Şərqi
Zəngəzur bölgələri nəinki Azərbaycanın, Qafqazın,
dünyanın ən gözəl yerlərindən biri olacaq"

Azərbaycan ilə Belarus
arasında münasibətlər
uğurla inkişaf edir

4

Sülhməramlıların
təntənəli gedisi

7

Qlüvensiz qidaları
necə seçək?

13

3

İtirdiyimiz
xüsusiyyətlər:
sədaqət

15

"Poçt qutusu"ndan
tik-toka qədərki
məsafə: BİZ NIYƏ
DƏYİŞMİRİK?

5

4 4 gün davam edən Vətən müharibəsi ndən Azərbaycan Ordusu işgal altında olan ərazilərimizi düşməndən azad edərək tariximizə qələbə yazdı. Tarixi ədalət bərpa olundu və bu gün Azərbaycan torpaqlarında üçüncü bayraqımız dalğalanır. Azərbaycan ordusunun əzmi, qətiyyəti, peşəkarlığı, vətənpərvərliyi təcavüzkar erməniləri torpaqlarımızdan təmizlədi. Bütün Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandanın etrafında bir yumruq olaraq birleşdi və xalq-iqtidat birliyi bu qələbənin qazanılmasında əsas amillərdir. Dövlətimiz tərəfindən bu illər ərzində keçmiş məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşğullüğünün artırılması sahəsində kompleks tədbirlər davamlı olaraq həyata keçirilərək de doğma el-obsin dan didərgin düşən insanları torpaq həsrəti bir an da olsun belə tərk etmədi. Məcburi köçkünlərin düşmən soydaşlarımızda tezliklə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə öz doğma yurd-yuvalarına qayıdaclarına hər zaman böyük inam var idi. Həmin gün yetişdi. Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistan baş nazirinin birgə imzaladığı bəyanatla, 10 noyabr 2020-ci il tarixində Qarabağda münaqişəsi zonasında atəşin ve bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması elan olundu.

"ŞUŞANIN AZAD EDİLMƏSİ DÜŞMƏNİN BELİNİ QIRDI"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Şuşada birinci yaşayış kompleksinin açılışında şəhəre köçmüştən sakınclarla görüşü zamanı çıxışında bildirdiyi kimi, "44 günlük Vətən müharibəsi şanlı tariximizdir və Azərbaycan xalqı bundan sonra əbədi bu Zəfərlə fərə edəcək. 44 gün ərzində biz hər gün ireli gedirdik. Ermənistan ordusundan fərqli olaraq bir nəfər də olsun hərbçimiz döyüş meydanını tərk etməmişdir. Onların özlərinin etiraflarına görə 12 minə yaxın fərərisi olmuşdur. Bizim əsgər və zabitlərimiz hər gün ireli gedirdilər və müharibənin birinci gündə əldə olunmuş qələbə - bir neçə kəndin azad edilməsi sonuncu güne qədər davam etdi və 2020-ci il noyabrın 8-de Şuşanın azad edilməsi düşmənən belini qırdı. Düşmən artıq anlamışdır ki, daha müqavimet göstərmək idtidarında deyil və ondan sonra kapitulyasiya aktına imza atmışdır, faktiki olaraq təslim olmuşdur. Biz də o vaxt müharibəni dayandırıq."

Ötən ilin sentyabrında antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycan tarixi, əzəli torpaqlarını işgalçılarından azad etdi. Belə ki, separatçı rejim çökerək, ağ bayraq qaldırıvə Azərbaycanda separatizmin kökü kəsildi. Cənab Prezidentin dediyi kimi, "Separatizm - bu bəla bizim torpağımızda bir daha baş qaldıra biləməz: "Həm Birinci, həm ikinci Qarabağ müharibəsi, həm antiterror əməliyyatı zamanı şəhid olmuş əsgər, zabitlərimizin, mülki şəxslərin, Xocalı qurbanlarının qisası döyüş meydanında öz sözünü demiş oldu.

BÖYÜK QAYIDIŞLA ƏZƏLİ YURD TORPAQLARIMIZA

Prezident İlham Əliyev: "Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələri nəinki Azərbaycanın, Qafqazın, dönyanın ən gözəl yerlərindən biri olacaq"

və işgaldən azad olunan rayonlarda Azərbaycan bayrağının qaldırılması bizlər fəxarət hissini yaşıtdı. 30 ilə yaxın idı ki, Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan tarixi torpaqları olan Qarabağ və onun etrafında yerləşən 7 rayon Ermənistanın işğalı altında idi. Bu işgal və etnik təmizləmə siyaseti nəticəsində torpaqlarımızın 20 faizi işgal edilmiş və 1 milyondan çox azərbaycanlı məcburi köçkünlər, qacqın vəziyyətində yaşayırdı. Məcburi köçkünlərin dönmüş soydaşlarımızın üzərindən bu status götürüldü. BMT Tehlükəsizlik Şurasının 4 qətnamesində məhəl qoymayan Ermənistan ös işgalçı siyasetini davam etdirərək Azərbaycanın güclü ordusu və Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin siyasi iradəsi ilə torpaqlarımız işgaldən azad edildi. Ölkəmizin son illərdə dinamik inkişafı, silahlı qüvvələrin büdcəsinin artması və nəticə etibarilə ordumuzun güclənməsi nəticəsində Azərbaycan Vətən müharibəsində döyüş meydanında öz sözünü demiş oldu.

"İLİN SONUNA QƏDƏR ƏN AZI 20 YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİNDE ARTIQ HƏYAT BƏRPA EDİLƏCƏK"

Vətən müharibəsindən ötən üç ildən artıq bir müddədə işgaldən azad olunmuş ərazilərdə görülen işlər bunun təzahürüdür. Həmin ərazilərin minalardan və partlamamış hərbi sursatdan temizlənməsi, müasir yaşayış, istehsal və xidmət infrastrukturunun qurulması istiqamətində kifayət qədər layihələr həyata keçirilib. Eləcə də nəqliyyat-kommunikasiya xətlərinin bərpası, xüsusi Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində mühüm işlər görü-

Prezident: "Tolerantlıq və multikultural dəyərlər Azərbaycan cəmiyyətinin demokratik birgəyəşayış normasıdır"

Fərqli sivilizasiyaların qovşağında yerləşən Azərbaycanda heç vaxt etnik-dini zəmində ayrı-seçkilik və qarşidurma baş verməmiş, tarixən qarşılıqlı etimada və hörmətə əsaslanan mütərəqqi milli-mədəni və dini münasibətlər mövcud olmuşdur. Bu fikir Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Kral Abdulla bin Əbdüləziz Beynəlxalq Dinlərarası və Mədəniyyətlərə rəsədi Dialoq Mərkəzinin (KAICIID) Lissabonda təşkil etdiyi Qlobal Dialoq Forumunun iştirakçılara məktubunda yer alıb. "Tolerantlıq

və multikultural dəyərlər Azərbaycan cəmiyyətinin demokratik birgəyəşayış normasıdır. Bakıda keçirilən ənənəvi Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialoq Forumu, Beynəlxalq Humanitar Forum, Dünya Dini Liderlərinin Sammiti kimi nüfuzlu tədbirlər mədəniyyətlərə rəsədi münasibətlərin inkişafında mühüm rol oynayır. Biz inanırıq ki, etnik-mədəni müxtəliflik ayırcı xətt deyil, əksinə, xalqlar arasında ahəngdar inkişafa xidmət edən unikal sərvətdir", - deyə dövlətimizin başçısının məktubunda qeyd olunub.

dam rayonunda 143 min insan yaşayırı və 54 tibb müəssisəsi, 79 mədəniyyət ocağı fəaliyyət göstərirdi.

Biz artıq Ağdamda həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işlərindən fəxarətə danışırıq. Bu məkanların infrastrukturunu yenidən qurulur, müraciət, yeni yollar əkilişir. Ermənistan silahlı qüvvələrinin daşı-daş üstə qoymadığı Ağdam şəhəri Azərbaycan dövləti tərəfindən yenidən salınır. Müasir şəhərsalma həlləri əsas götürülməklə yeni şəhər inşa olunur. Baş Plana əsasən, Ağdamın bərpası konsepsiyasında şəhərin turizm potensialı da nəzərə alınaraq, ona uyğun infrastruktur yaradılır. Bu məqsədlə "Agdam City Hotel" və "Hilton Garden Inn" layihələri icra edilir. Şəhərdə İşgal və Zəfər muzeyləri kompleksi de yaradılır. Kompleks İşgal muzeyindən başlayacaq və Zəfər muzeyi ilə başa çatacaq. Onların arasında isə Xatira bağı yerləşəcək. Şəhərin mərkəzi hissəsində 960 yerlik ümumtehsil məktəbi də tikiləcək. Muğam Mərkəzi isə birmərtəbəli və ikimərtəbəli bloklardan ibaret olacaq.

Burada görülen işlər tezliklə əzəli sakıncların qoynuna alacaqdır. İşgaldən azad olunan ərazilərdə tarixi-mədəni və dini abidələrin bərpası layihələri çərçivəsində Ağdam Cümə məscidi işlər yekunlaşdırıb. Torpaqlarımız işgaldən azad olunduqdan sonra 2022-ci ilin martından Ağdam Cümə məscidinin bərpasına başlanılmışdır. Ağdam Konfrans Mərkəzi Ağdam rayonu işgaldən azad edildikdən sonra inşa olunub. Ağdam Konfrans Mərkəzində müasir tələblərə uyğun tədbirlərin - konfranslar, seminarlar, forumlar, simpoziumlar, işgüzar görüşlərin, konsertlərin keçirilməsi üçün hər cür şərait yaradılıb. Mərkəz artıq beynəlxalq və yerli tədbirlərə ev sahibliyi edir.

XİDIRLIYA BİRİNCİ MƏRHƏLƏDƏ 2951 NƏFƏR KÖÇÜRÜLƏCƏK

Ağdam şəhərinin təsdiq edilmiş Baş planına uyğun olaraq, əhalinin səmərəli və yüksək həyat səviyyəsini təmin etmək məqsədilə müasir tələblərə cavab verəcək yaşayış məhəllələrinin salınması ilə yanaşı, burada işgaldən azad edilmiş ərazilərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması hədəfin uyğun olaraq, məhəllədəki binaların enerji təchizatında alternativ enerji mənbələrindən istifadə üzrə konseptual həllər işlənmişdir. Artıq Ağdam rayonunun Xıdırı və Kəngərli kəndləri tikilir. Ağdam şəhərinin mərkəzindən 3 kilometr məsafədə yerləşən Xıdırı kəndində 5990 nəfərin (1500 ailə) məskunlaşması planlaşdırılır. Layihələndirilən ümumi ərazi 418 hektardır. Burada məskunlaşacaq əhalinin yaşayış yükünü nəzərə alaraq, məhəllələrin salınmasına birinci mərhələsi üçün 160 hektar torpaq sahəsi ayrılib. Birinci mərhələdə kəndə 2951 nəfərin köçürülməsi üçün 719 fərdi evin tikilməsi planlaşdırılır.

Ən əsası isə onu qeyd edək ki, işgaldən azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zərərəndən təsdiq edilmiş tədbirlərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qayidişimizla əzəli Qarabağ torpağında insanların rahat, firavan yaşamasına istiqamətlənib.

Zümrüd BAYRAMOVA

"Kilsə qiyamı" üçün məntiqi sonluq sayılan

FIASKO

Evvelcədən ssenariləşdirilən "teatr yürüyü", şou ve "Srbazan layihəsi" uğursuzluqla nəticələnir və yene də Qarabağ klanının, revanşistlərin arzuları üreklerində qalır. Yenidən erməni xalqını talan etmək, alçaltmaq, öz varlanmaları və hakimiyət hərəsləkləri naminə Ermənistən vətəndaşlarını aciz hala salmaq üçün kimlərinə siyasi meydana bele gəlmək niyyətlərinin, arzularının puça çıxdığı artıq göz önündədir. İndi yene hakimiyət həvəsinə düşən məhz həmin o cinayətkar rejimin sayəsində, həmin o Qarabağ klanına görə qarşılaşıdları bu qədər problemlərdən, rəzaletdən, səfələtdən, hətta bir-birini əvəz edən felakətlərdən sonra erməni xalqının bele bir səhər yola verməyəcəyini gərək özünü "müqəddəs" hesab edən həmin o Srbazan, yəni Baqrat Qalstanyan əvvəlcədən biliydi ki, belə fiasko ilə qarşılaşmayıdı.

Heç bir programı olmayan Baqrat Qalstanyan əbəs yerə ümidiñib və "kilsə qiyamı" şousunda özünü marionet kimi alətə çevirib

"Vətən naminə..." hərəkatı başladığı kimi də səndü. Ona görə ki, həmin o ssenariləşdirilmiş "teatr yürüyü", "şou", yəni, "Srbazan layihəsi" kimi yadda qalan oyunun təşkilatçıları hakimiyəti devirmək üçün lazımlı olan xalq kütləsini və siyasi qüvvələri öz etraflarına toplaya bilənlər. Toplaya da bilməzdilər axı. Əvvəla, o səbəbə görə toplaya bilməzdilər ki, Baqrat Qalstanyan və onun kimiləri, eləcə də onun arxasında duran qüvvələrin heç bir programı olmayıb və ümumiyyətə yoxdur. Həmin o Srbazan, yəni, erməni dilindən tərcümədə "müqəddəs"

adlandırılan, amma heç də müqəddəsliklə əlaqəsi bele olmayan biri meydana atıldığı andan ancaq erməni baş nazırın, yəni, Nikol Paşinyanın istefasından başqa bir tələb, bir mövqə ortaya qoymayıb. Az qala özünü ikinçi "məsih" kimi göstərmək istəyən Qalstanyan heç vaxt fəaliyyət programı təqdim etməyib. Bəs yaxşı, Paşinyani devirmək və Azərbaycanla sərhədin delimitasiyası prosesini dayandırmış təklifindən başqa onun təklif etdiyi nə idi? Axi Baqrat Qalstanyan Ermənistən gələcəyi üçün yeni baxış haqqında bələ hətta heç nə deməyib. O zaman məhz indi qarşılaşıdları bu qədər problemlərdən, rəzaletdən, səfələtdən, hətta bir-birini əvəz edən felakətlərdən sonra erməni xalqının bele bir səhər yola verməyəcəyini gərək özünü "müqəddəs" hesab edən həmin o Srbazan, yəni Baqrat Qalstanyan əvvəlcədən biliydi ki, belə fiasko ilə qarşılaşmayıdı.

Heç bir siyasi platforması, heç bir siyasi programı olmayan Baqrat Qalstanyan əbəs yera ümidiñib və özünü marionet kimi alətə çevirib. Onun dırnaqarası rəhbərliyi ilə təşkil olunan etirazlar da kilsə qiyamı seviyəsini qətiyyən aşa bilməzdi və ancaq kimlərinse maraqları naminə teşkil olunduğu da təkzib edilən deyildi. Bunu da erməni xalqı, Ermənistən cəmiyyəti çox yaxşı müşahidə edib və başa düşüb ki, həmin o qondarma "müqəddəs" adamın niyyəti heç də xalq üçün çalışmaq olmayıb. Yəni, tam aydın şəkildə anlaşılb ki, Srbazan ancaq ambisiyalar və hakimiyət uğrunda bir oyunun aləti kimi istifadə edilir və özü ilə bərabər erməni xalqını da alət etmək niyyətində olub. Elə ona görə də sıralarına qoşulanların sayı da özünün olmayan nüfuzu qədər rüsvayçı həddi qətiyyən aşmayıb və fiaskosu da qacılımaz olub.

Baqrat Qalstanyanın reputasiyasının ləkəli olması və korrupsiya ittihamları barədə erməni cəmiyyəti yaxşı məlumatlıdır

İndi həmin o dırnaqarası "müqəddəs"

deyilən, amma ən cirkin oyulara alət olan bəri, yəni, Baqrat Qalstanyan hələ də əyalətdən, kəndlərdən kəndə, bütün Ermənistanda insanları itaətsizlik aksiyaları keçirməyə çağırır. Etiraz aksiyalarının demək olar ki, cəmi bir neçə nəferdən ibarət olduğunu gördüyü halda, utanmadan insanları etirazlara səsləyir və hələ də öz simasızlığından utanmaq və marionetliyindən el çəkmək istəmir. Özünün azsaylı tərəfdarları ilə nəinki heç nəye nail ola bilməyəcəyini, ümumiyyətlə, öz mövqeyinin də, aksiyasının da mənasız olduğunu anladığını halda, hələ də Ermənistən paytaxt küçələrində barrikadalar qurmağa və küçələri bağlamağa çalışırsa, deməli, bu dırnaqarası "müqəddəs" hədsiz dərəcədə simasız və həyəsiz bividir. Hər halda, erməni cəmiyyəti buna indi dərəcədən əmin olmuş oldu. Həm də əmin olmuş oldu ki, hansısa əyalətdə, özü də kənd sakinlərinin evəzində kimləri isə, gətirilmə insanları etiraz aksiyalarına toplayan bərətin "teatr yürüyü", şou xarakterli hərəkatı ilə İrevan küçələrinə çatar-çatmaz söndüsə, deməli, bunun səbəbləri var və hər halda, həmin səbəblər məsələnin mahiyyətini ortaya qoymaq üçün kifayət edir. Səbəblər sözsüz ki, çoxdur, amma ən əsas səbəb məhz Srbazanın, həmin o dırnaqarası "müqəddəs" deyilən Qalstanyanın heç də müqəddəs olmaması, eksinə, "çirkli figur" olması ilə əlaqədardır.

Əvvəla, ermənilər də yaxşı bilirlər ki, xalqın böyük hissəsini öz etrafına toplamaq üçün ilk növbədə ləkəsiz reputasiyaya malik bir figur olmaq lazımdır. Hətta xalqın içində çıxan biri olmasa belə, həmin figurun heç olmasa xalqın etibarından bəhrələnən insan olması gərekir. Amma, hər bir erməni ayrı-ayrılıqla belə yaxşı bilir ki, Baqrat Qalstanyan belə bir insan deyil. Onun, yəni, həmin o "müqəddəs" deyilən birinin kifayət qədər çirkli olduğu barədə hayların yetərinə məlumatları var. Kanadada "özünə yer edən"

həmin bu Srbazanın korrupsiya ittihamları barədə erməni cəmiyyəti yaxşı məlumatlıdır. Məlumatı olmayan ermənilərin bilmələri üçün də xatırladırıq ki, Kanadada nəşr olunan "Armenian Mirror-Spectator" qəzeti, hələ 2013-cü ilde erməni apostol kilsəsinin Kanada yeparxiyasının o vaxtı "primatı" Baqrat Qalstanyanın fəaliyyətinin biabırçılıqlarını təfərrüatlara qədər dərc edib və məlumatlı ermənilər həmin o qəzetdə dərc olunan oxusalar Srbazanı daha yaxşı tanmış olalar. Çünkü oxusalar bilərlər ki, Qalstanyan Kanada yeparxiyasını əvvəlcə xeyli borclu nəticələnən şübhəli maliyyə sxemlərinə cəlb edib, sonra isə borçları ödəmək üçün Kvebekde kilsəni girov qoymağa belə cəhd edib. Üstəlik, Qalstanyan Lavaldakı Müqəddəs Xaç kilsəsinin vəsaitlərini mənimseməkdə de ittiham olunub. Dıqqətə çatdırıq ki, məhz Srbazanın sayəsində hazırda kilsənin borcu 1 milyon dolları aşib. Şübə etmək ki, təkcə bu faktlar, özünü "müqəddəs" adlandıran, bəlkə də hələ bir "kristal" kimi göstərmək istəyən Srbazanın, yəni Baqrat Qalstanyanın esl "üzünü" tanımaq və onu rədd etmək üçün haylara kifayət edər.

Cinayətkar etrafı olan birinin xalqın dəstəyinə ümid etməsi axmaqlığın son həddidir

Maraqlıdır ki, görəsə Nikol Paşinyanın istefası tələbi ilə çıxış edən Qalstanyanın Ermənistən baş nazırı vəzifəsine kimi tək-lif edir və bu kursüdə kimi görmek niyyətin-dər, özünü? O, erməni baş nazırını özünün əvəz etməsini istəyir, yoxsa belə bir ixtiyarının olmadığına da heç hesaba almır? Özünü Ermənistən başında görmek istəyən həmin bu qondarma "müqəddəs" guya bilmirmi ki, Ermənistən Konstitusiyasına görə, onun məhz ölkənin baş nazırı vəzifəsinə seçilmək hüququ yoxdur? Üstəlik, deyəsən bu qeyri-müqəddəs özünün Kanada vətəndaşlığını da unudub. Yaxud da, Kanada pasportunu sadəcə bir kağız parçası hesab edir. İndi belə birinə "müqəddəs" deyile bilmərmi? Konstitusiyaya hörmətsizlikle yanaşan adama, belə bir hiyləgərə, belə bir manipulyatora, avantüristə, hətta şeytan xisəltli birinə bir ölkənin taleyini hevələ etmək olar mı? Olmaz. Elə ona görə də alət olduğu oyun artıq fiaskoya uğradı, çünkü haylar onun hay-küyünə məhəl də qoymadılar və çığır-bağırı da mənasız oldu. Lap elə Qarabağ klanının, cinayətkar rejimin hakimiyətə gəlməsi üçün çalışdığı da baş tutan deyildi. Robert Koçaryan kimi, Serj Sarkisyan kimi canilərin yenidən meydana getirməsi də haylar tərəfindən qəbul oluna bilməzdi və qəbul da olunmadı. Haylar bu iki caniye, pislik saçan cinayətkara görə hakimiyəti devirmək niyyətinə düşə bilməzdi və düşmədi də. Seyran Ohanyan, İşxan Saqatelian, Jirayr Səfilyan, Ara Papyan, Varujan Avetisyan və digər bunlar kimi cinayətkarlar tərəfindən dəsteklənən Baqrat Qalstanyan bele cinayətkar etrafı ilə xalqın dəstəyini qazanmaq və Nikol Paşinyanı devirmək istirdimi? Belə çıxır ki, həmin o dırnaqarası "müqəddəs" hem də axmaq imiş. Çünkü belə etrafı olanın xalqın dəstəyinə ümid etməsi axmaqlığın son həddidir.

Qeyd olunanları ümumiləşdirsek deyə bilərik ki, Srbazanın, yəni Baqrat Qalstanyanın haray-həşərinin, hay-küyünün erməni cəmiyyəti tərəfindən hesaba belə alınması heç də səbəbsiz və əbəs yerə deyil. Məhz hayların bu ssenariləşdirilən "teatr yürüyü", şou və "Srbazan layihəsi" kimi qəbul etdiyi oyunlara məhəl qoymaması təmamilə anlaşıldır. Çünkü etiraz aksiyası kimi qələmə verilən bu ssenariləşdirilən oyun, məhz hayların özləri üçün də, uzaq başı, "kilsə qiyamı" kimi yadda qala bilər. Belə bir oyun üçün də fiasko, məntiqi sonluq olaraq lap əvvəldən bəlli idi və proqnozlaşdırıldı da...

Inam Hacıyev

Azərbaycanda şəhid ailələrinə ve Qarabağ mühərribəsi əllilərinə yüksək dövlət qayğısı, eləcə de işğalda azad edilmiş ərazilərimizdə geniş quruculuq və bərpa işlərinin aparılması ilə ölkəmiz yeni mərhələyə qədəm qoyub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən bu istiqamətdə imzalanan ferman və sərəncamlar, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın bu şəxslərə mərhemətli qayğısı, azad olunmuş torpaqlarımıza etdikləri səfərlər cəoxşaylı ailələr böyük sevinc bəxş etməklə yanaşı, hər bir ölkə vətəndaşı tərəfindən təqdirəlayıq hal kimi yüksək qiymətləndirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial siyasetin əsas istiqamətlərindən birini, məhz mühərribə veteranlarının, əllilərin, şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilmesi, onların problemlərinin həlli təşkil edir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirdiyi kimi, "Ən həssas kateqoriyanın birində vətəndaşlar, ilk növbədə, dövlət tərəfindən qayğı ilə əhatə olunmalıdır".

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların ailələrinə, fiziki sağlamlığını itirən insanlara, onların problemlərinə böyük həssaslıq yanaşılır, əllilərin, mühərribə veteranlarının, şəhid ailələrinin sosial rifahının yüksəldilməsi istiqamətdə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Eyni zamanda, şəhid adının əbədiləşdirilməsi ilə bağlı addımlar atılır, onların ezziz xatirəsi daim yad edilir.

Vətənin azadlığı, ərazi bütövlüyü uğrunda vuruşan herçılərimiz və onların ailələrinə diqqət və qayğı göstərilməsi diqqətdədir. Ölkə Prezidentinin 8 dekabr 2020-ci il tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüğünün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək məqsədi ilə "YASAT" Fondu yaradılıb. Eləcə də, "Qarabağ Dırçəliş" Fondu ərazi bütövlüğümüzün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralananların və şəhid ailələrinin təminatı, həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə geniş quruculuq və bərpa işlərinin aparılmasına töhfələr verir. Şəhid övladlarının təhsil haqları dövlət tərəfindən ödənilir, şəhid ailələrinə güzəştli ipoteka kreditləri, torpaq sahələri, onlara müavinen və təqaüdə yanaşı, Prezident təqaüdü verilir.

"BİZİM BU SAHƏDƏKİ SİYASƏT, SÖZÜN ƏSL MƏNASINDA, MILLİ SİYASƏTDİR"

Sosial siyasetin mərkəzində insan amili dayanır

Prezident İlham Əliyev: "Mən elə bir ölkə tanımır ki, mühərribələrdə həyatını itirmiş insanların yaxınlarına bu dərəcədə diqqət göstərilsin"

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun möhtəşəm Zəfer elədə etdiyi 44 günlük Vətən mühərribəsindən sonrakı dövrde dövlət başçısının tapşırıqları əsasında şəhid ailələri üzvləri və mühərribə iştirakçıları ilə bağlı genişmiqyaslı sosial dəstək paketinin icrası uğurla davam etdirilir. Sosial dəstək tədbirləri çərçivəsində postmühərribə dövründə şəhid ailələri üzvləri və mühərribə veteranları olan

şəxslərə sosial ödəniş və birdəfəlik ödəmə təyin olunub. Cənab Prezidentin göstərişi ilə şəhid ailələri mənzillə təmin olunur. Belə ki, şəhid ailələri, mühərribə ilə əlaqədar əlliliyi olan şəxslərin mənzillə təminatı programı 5 dəfə genişlənib, onlar 6 000 mənzil və fərdi ev, mühərribə ilə əlaqədar əlliliyi olan şəxslərə 528 avtomobil təqdim edilib. Bu sahədə tətbiq olunan prinsiplərin öz unikallığı ilə seçilidiyini çıxışlarının birində bildirən Cənab Prezident qeyd edib ki, bir çox ölkələrdə mühərribələr,

münaqışelər olub, ancaq mən elə bir ölkə tanımır ki, mühərribələrdə həyatını itirmiş insanların yaxınlarına bu dərəcədə diqqət göstərilsin: "Ermenistan da itkilər verib və ikinci Qarabağ mühərribəsində bizden haradasa 2-3 dəfə çox itki verib. Amma baxın görün, orada mühərribədə önlərin ailəsinin birinə bir mənzil verilir? Yox. Avtomobil verilir? Yox. Bir daxma da verilmir. Yəni, bu onu gösterir ki, bizim bu sahədəki siyaset, sözün əsl mənasında, milli siyasetdir. Çünkü bizim siyasetimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır".

471 ŞƏXS 492 ƏDƏD YÜKSƏK TEKNOLOGİYALI MÜASİR PROTEZLƏ TƏMİN OLUNUB

Şəhid ailələri və mühərribə əllilərinə mənzillə təminat prosesi davamlı olaraq həyata keçirilir və 2025-ci ilə qədər yekunlaşdırılması üçün dövlət tərəfindən vacib addımlar atılır. Yuxarıda qeyd etdiklərimizlə yanaşı, şəhid ailələri üzvləri və mühərribə iştirakçıları olan 11 min nəfərə 63 min sosial-psixoloji dəstək və reabilitasiya xidməti göstərilir. Mühərribə ilə əlaqədar əlliliyi olan 2147 şəxs 56,2 min reabilitasiya vasitəsi, o cümlədən 471 şəxs 492 ədəd yüksək texnologiyalı müasir protezlə təmin olunub.

Statistik rəqəmlərə əsasən, deyə bilərik ki, şəhid ailələri üzvləri və mühərribə iştirakçıları olan 21,8 min şəxsin məşğulluğu təmin edilib, o cümlədən 10,5 min şəxs özünüməşğulluq proqramına cəlb olunub. Postmühərribə dövründə qeyd olunan sosial dəstək paketi 128 min şəksi əhatə edərək, onlara dəstək yönümlü 344 min xidmət göstərilib.

Təbii ki, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında 44 günlük mühərribə qazandığımız Zəfer xalqımızın minlərlə qəhrəman övladının, vətənpərvər gəncərimizin igidiyi və rəşadəti sayəsində tariximizə yazılmış şanlı salnamədir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü, torpaqlarımızın işğaldan azad edilmesi uğrunda şücaət göstərən qazilərə, bu yolda canını feda edən qəhrəmanlarımıza, şəhid ailələrinə dövlətimiz tərəfindən sosial qayğılarının həll edilməsi üçün ardıcıl olaraq zəruri tədbirlər görülür. Onlar üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş imtiyaz və müavinetlərin icrası təmin olunur, bu istiqamətdə yeni sosial dəstək proqramları həyata keçirilir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

həyata keçirilir.

Samir Nuriyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə qısa müddət ərzində genişmiqyaslı bərpə-quruculuq işlərinin aparıldığı bildirib. Prezident Administrasiyasının rəhbəri "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıda dair I Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq görülen işlər nəticəsində artıq keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıtmaga başladıqlarını və bu prosesin qarşısındakı müddətə dəha da sürətlənəcəyini vurğulayıb.

Görüşdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə də iki ölkə arasında əməkdaşlıq üçün geniş imkanların olduğu qeyd edilərək, bu istiqamətdə fikir mübadiləsi aparılıb. Sonda Samir Nuriyev İgor Petrişenko "Qarabağ işğaldan əvvəl və sonra" kitabı hədiyyə edib.

Mayın 15-də Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri, Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilməsi qaydada həlli ilə bağlı əlaqələndirmə Qərargahının rəhbəri Samir Nuriyev ölkəmizdə səfərdə olan Belarus Respublikasının Baş nazirinin müavini İgor Petrişenko ilə görüşüb.

Azərbaycan ilə Belarus arasında müناسibətlər uğurla inkişaf edir

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev Belarusun Baş nazirinin müavini İgor Petrişenko ilə görüşüb

AZERTAC xəber verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Belarus arasında münasibətlərin hazırlı vəziyyətindən memnunluq ifadə olunub. Ölkələrimiz arasında strateji tərəfdəşlik xarakteri daşıyan əlaqələrin formalşamasında və inkişafında dövlətlərimizin başçılarının səmimi dostluq münasibələrinin mühüm rol oynadığı qeyd edilib.

Həmçinin bildirilib ki, son illər

ərzində iki dövlət arasında əlaqələr bir çox istiqamətlərdə, o cümlə-

dən siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə uğurla inkişaf edir, bey-

nəlxalq və regional təşkilatlar çər-

bini

hədiyyə edib.

Sergey Markov: "Rusiya və Azərbaycan Qərbin Qafqaza girməsinə qarşı mübarizə aparır"

"Hər iki ölkə Rusiya sərhədçilərinin birdən-birə Azərbaycanla Ermənistən arasında mümkün silahlı münaqişənin girovuna çevrilməməsi üçün geri çəkilməsindən razıdırlar"

Rusiya Siyasi Araşdırma-lar İstututunun direktoru Sergey Markov Cənubi Qafqazda gedən siyasi prosesləri "Moskva-Bakı" portalına müsahibəsində şərh edib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Sergey Aleksandrovic, sizcə, Ermənistanda yeni etiraz dalğasının arxasında kim dayanır?

- Ermənistən müxalifətinin yeni lideri kimi təqdim etməyə çalışdıqları dindar çobanın arxasında siyasi "çoban" var- Robert Köçəryan.

"Qarabağ klanı" İkinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyətlə ve 4 kəndin Azərbaycana qaytarılması ilə bağlı erməni cəmiyyətinin böyük məyusluğunu fonunda yaranmış gərginlikdən istifadə etməyə çalışır. Fikrimcə, bununla bağlı Robert Köçəryan hakimiyətə qarşı növbəti etiraz hərəkatı dalğasına başlayıb. Çətin ki, bu, Nikol Paşinyanın hakimiyətdən uzaqlaşdırılmasına gətirib çıxarsın, lakin əlavə nəqativ fon toplaya bilər.

Paşinyanın vəzifədən uzaqlaşdırılmasının məməkün olmayacağı bir nəçə sebəbi var. Birincisi, ona siyasi alternativin olmamasıdır. Müxalifət aydın siyasi alternativ təklif etmir. İndiki baş nazır Ermənistən 4 kəndini Bakıya qaytarmasa, o zaman Azərbaycanın guya yeni hərbi əməliyyatı başlayacağı ilə bağlı qorxular yaradır. Və bu halda Ermənistən mütləq məğlub olacaq. Ermənistən əhalisinin əksəriyyəti qisas almağa, yeni hərbi əməliyyatlara hazırlı dəyil. Ona görə də, nəzərdə tutulan siyasi alternativ əhali tərəfindən dəsteklənmir.

Bundan əlavə, Qarabağ böhranına, İkinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyətə görə əhali təkəf Paşinyanı deyil, həm də "Qarabağ klanı"nın- son 20 ildə hər şeyə cavabdeh olan Ermənistən keçmiş rəhbərliyini günahlandırır. o cümlədən ordu hazırlığında. Nəticədə ordu çox zəif hazırlanmışdır.

Rusiya İndiki vəziyyətdə o qədər də aktivlik nümayiş etdirir. Qərb qüvvələrinin Paşinyana üstünlük verdiyi məlumdur. Və deyilənlərin məcmusuna əsasən, Ermənistən baş nazirini devirmək asan deyil. Baxın, Tbilisidə tə-

lükəsizlik qüvvələrinin etirazçıları ya-tırmışına Qərbin şiddetlə reaksiyası və Ermənistən hakimiyətinin bəlkə də daha kiçik, la-kin oxşar hərəkətlərinə Qərbin heç bir reaksiya verməməsi necə ikili standartdır. Bu olduqca əhəmiyyətlidir.

Paşinyanın hakimiyətdə olduğu 6 il ərzində onun istefası tələbi ilə keçirilən mitinqlərin müxalifət üçün nəticə ilə bitmədiyi görüldür. Bu gün de tam olaraq eyni olacaq. Bəli, çoxları Paşinyanın siyasetindən narazıdır. Amma Robert Köçəyanın, Serj Sarkisyanın sismasında alternativ təklif olunanda insanlar da onları hakimiyətdə görmək istəmir- "Qarabağ klanı"nın antireytingi çox yüksəkdir. Bəli, onların reytinqi, dəstək bazası var, amma əsas odur ki, antireyting çox yüksəkdir. Onlara artıq etibar edilmir, çox korruptionər siyasetçilər hesab olunurlar, Paşinyanla bacara bilməyəndən sonra isə zəif hesab olunurlar.

Müxalifət arxiyepiskop təmsalında Köçəyanın və Sarkisyanın sismasında populyar olmayan siyasetçiləri gizlətməyə çalışır. Bundan əlavə, Paşinyanın Qərb vektorundan ferqli olaraq, arxiyepiskopun imicinə müraciət müxalifətin din vasitəsilə ənənəvi erməni dəyərlərinə güvənmək cəhdidir. Bəli, arxiyepiskop sərt, hətta hədə-qorxu ilə deyir ki, yüksəkən hərəkatın məqsədi başqa şeylərlə yanaşı, Ermənistənə və özünün dediyi kimi, "Artsax" a görə qisas almaqdır. Amma səslənənlər istədən başqa bir şey deyil. Hər kəs çox gözəl başa düşür ki, Ermənistən Qarabağı yenidən nəzarətə götürməsi məmkün deyil.

- Bir neçə gün əvvəl Kremlə Putinlə Paşinyan arasında danışqlar olub. Məlumdur ki, bunun nəticəsində Rusiya sərhədçilərinin Ermənistən və Azərbaycan sərhədin-dən çıxarılması barədə qərar qəbul edilib, sərhədçilər Ermənistənən İran və Türkiyə ilə sərhədində qalaclar... İndi erməni mətbuatı yazır ki, Azərbaycan guya İrəvan qarşısında şərt qoyub ki, sərhədə-

ni ölkələrdə üçüncü tərəf olma-yacaq. Bu haqda nə düşünürsünüz? Moskvada Rusiya və Ermənistən liderləri münasibətlərdəki problemlər prizmasından nəyi müzakirə etdilər?

- Düşünürəm ki, həm Azərbaycan, həm də Rusiya sərhədçilərinin birdən-birə Azərbaycanla Ermənistən arasında mümkün silahlı münaqişənin girovuna çevrilməməsi üçün geri çəkilməsindən razıdırlar. Eyni zamanda, Paşinyanın rus sərhədçilərini Ermənistən ərazisində çıxarmaqla özünü yeni Qərb "dostlarına" nümayiş etdirmek isteyir ki, o, Rusiyadan uzaqlaşır və Rusiya Federasiyasını öz təhlükəsizlik sferasından kənarlaşdırır.

Düşünürəm ki, ikitərefli münasibətlərde Vladimir Putin və Nikol Paşinyan Moskva ilə İrəvanın nəyi birləşdirə biləcəyini müzakirə edə bilərlər. Paşinyan Rusiya Federasiyası ilə münasibətləri kəsmekdən daha çox, məmkünse, Moskva ilə münasibətləri pozmadan Qərble münasibətləri yaxşılaşdırımdıq isteyir ki, bu münasibətlərin korlanmasına yüksək qiymət ödəməsin. Təbii ki, Rusiya Federasiyası İrəvanın qərb vektoruna qarşıdır, lakin Moskva İrəvanla

Moskva arasında münasibətlərin korlanmamasının tərəfdarıdır. İrəvandan bu pisləşməni tələb edən Qərbdir. Ona görə də Paşinyan ənənəvi olaraq bu vəziyyətdə nəyise tərifləməyə və aldatmağa çalışır. İndi Rusiya Ermənistənən münasibətlərde gözləmə taktikasından istifadə etməkdə

və erməni əhalisinin rəğbatı üçün mübarizə aparmaqda davam edir. Məsələ burasındadır ki, Rusiya və Qərbə kəskin gedisindən qorxan erməni əhalisinin timsalında məhdudlaşdırıcı amil olmasayı, Paşinyan Ermənistən daha kəskin şəkildə Qərbə apardı.

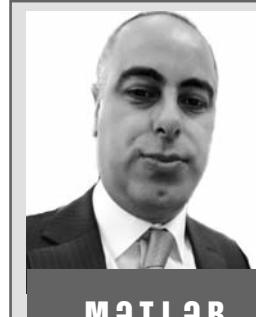
- Bakı ilə İrəvan arasında sülh prosesində hazırlı irəliliyi necə qiy-mətləndirirsiniz?

- Qarabağ münaqişəsinin həlli kimi əsası olan sülh prosesi gedir. Ermənistənla Azərbaycanı böyük ölçüdə bir-birindən ayıran, düşmən edən Qarabağ olub. Əsas problem həll olunub. İndi biz sərhədlerin delimitasiyası məsəlesində irəliliyə görürük. Kəndlərin Azərbaycana qaytarılması prosesi gedir. Və ümumilikdə bu, ümumi sülh prosesi üçün müsbət dinamika yaradır.

Hələ də öz həllini tapa bilməyən yeganə məsələ Zəngəzur dəhlizində problemdir. Və əger Zəngəzur dəhlizində heç olmasa hansısa formada kompromis tapılarsa, bu, tezliklə sülh müqaviləsinin imzalanmasına şərait yaradacaq. Və bu, hətta payızdan daha tez baş vərə bilər. Paşinyan əsində Azərbaycan və Türkiyənin blokadasından çıxması və iqtisadi inkişafı üçün Azərbaycanla sülh istəyərdi. Paşinyan hesab edir ki, Azərbaycanla münaqişa Ermənistəni böyük ölçüdə Rusiyadan asılı vəziyyətə salır. O, özünü bu asılılıqlı xilas etmek isteyir. Paşinyanın Azərbaycanla kompromis tapmaq istəyi tam uyğundur və onun Ermənistəni Rusiyadan Qərbe çevirmək istəyi ilə əlaqələndirilir.

Bu arada Azərbaycan Qərbin Ermənistən-Azərbaycan münaqişəsindən istifadə edərək Cənubi Qafqaza müdaxiləsini artırmasına və Ermənistən Qərbi bu münaqişə zonasına dəvət etməsinə sərt reaksiya verir. Bu baxımdan həm Rusiya, həm də Azərbaycan Qərbin regionda güclənməsinə qarşı mübarizə aparır.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

MƏTLƏB
Metebсалahов@mail.ru

"Poçt qutusu"ndan tik-toka qədərki məsafə: BİZ NİYƏ DƏYİŞMİRİK?

Dünyanın internet əsirində yaşadığı, müsəir insanın az qala internetle nefəs aldığı bir zamanda sosial şəbəkələrden, müsəir texnologiya yeniliklərindən giley-güzər etmək əlbette yaxşı hal deyil, bilirəm. Çünkü dünyanın aparıcı ölkələrdə internet hesabına milyonlar qazanılan bir vaxtda, yeni-yeni kəşflərin, ideyaların gün üzünə çıxdığı, ağıllı insanların internet hesabına zəka və beynin coğrafiyasını yüksəltdiyi bir zamanda mənim internetdən, sosial şəbəkələrdən dad çəkməyim istənilən avropalının gözlərini bərəldər, hələ o yana da keçər. Şərqdə ilk operanın yarandığı, müsəlman ələməndə və şərqdə qadına seçki hüquq verən ilk ölkə olan odlar yurdı Azərbaycanda internet "düşməni" kimi göründüyümə görə məşhur "Poçt qutusu"ndakı Novruzəliyə də bənzədilə bilərəm. Amma...

Amma televiziya eñlərimiz cəhənnəmə çevirən iyrənc "sosial programlardan" başlayıb, bir xalq olaraq, sözün əsl mənasında, mənəviyyatımızda od qoyan tik-tok sahifələrinə qədər başımıza getirilən müsibətləri göz öününe getirəndə mənim dərdim avropalıdan tutmuş ucqar afrikaliya qədər insan adı daşıyan hər kəs əla anlayacaq. Anlayacaqlar ki, mən bir azərbaycanlı olaraq müsəir texnologiya və internet resurslarına qarşı yox, bu texnologiya və interneti mənəviyyatımızı, gələcəyimizi BİLƏ-BİLƏ məhv edənlərə, sosial şəbəkələrdə gəncliyimi fəhişəliyə, nakişiliyə, cinsi azlıqlara ALIŞDIRANLARA qarşıyam!

Əlbəttə, dərdimiz danışılması deyil, hətta təsəvvür etdiyimizdən və etmədiyimizdən böyük. Yenə də deyirəm avropalısı, asiyalısı internetdən yeni icadlar kəşf edir, zəkasını genişləndirir, mənimkilər de min cür hoqqabazlıq üçün, olmazın pislikləri üçün "yaralarıllar" əsrin bu yeniliyindən. Artıq iş o həddə çatıb ki, onuz da ölü nöqtədə baş gırleyən, qəlib cümlələrdən o yana gedə bilməyən ölkə mediası qalib bir kənarda, informasiya funksiyasını da sosial şəbəkələrdə dedi-qodu müəyyənləşdirir. İlk informasiya mənəbəyi artıq tik-tok, feysbukdur.

Niyə? - cünki əhəlimiz tam əksəriyyəti bütün gűnünü bu sosial şəbəkələrdə keçirir, yeməyini də buralarda eşələnə-eşələnə yeyir, hətta elə buradaca gecələyirlər. Anormaldır, deyilmə? Dünyanın hansı normal, inkişaf etmiş ölkəsində sosial şəbəkə aludəcisinə çevrilmiş belə əhali kütlesi tapa bilərsiniz? Hələ bu harasıdır, mən deyim siz də oxuyun.

Deməli belə, tik-tok şəbəkəsi bu gün Azərbaycanda tam nəzaretsiz haldə min illik adət və ənənələrimizə, milli kimliyimizə, eñləri başına alıb gedən küçə fahişələrinin, cinsi azlıqların, mənəviyyat düşmənlərinin qorxulu röyası olan MİLLİ MENTALİTETİMİZƏ qarşı meydən oxuyur və bu xalqın mənəvi dəyərlər sistemini amansızcasına məhv etməklə məşğuldurlar. Bu sosial şəbəkə platformasını murdar proseslərin reklamına, biznes və firqlədqı qazanc yeri-nə əvirənlərlə yanaşı, bili-bile ölkə əhalisinin mənəviyyatını, şəref və leyaqət hissələrini bədənindən qoparmaq istəyənlər üçün də əlçatmaz meydandır tik-tok. Milli jurnalistikanın bütün mənalarda çıxdan uduzduğu, mənəvi dəyərlərimiz, KİŞİLİK, AR-NAMUS dəyərlərinin kütłəvi şəkildə məhv edildiyi bu sosial-informasiya platformasında cinsi azlıqlar yeniyetmə Azərbaycan gəncliyinə, gələcək nəsillərə həsəd aparılaqca "nümune" kimi göstərilir. Bu cinsi azlıqların cah-celal dolu zəngin həyatlari, bölgələrə istirahət üçün minib getdikləri 100-150 minlik bahalı avtomobilər ilk hədəf kimi yeniyetmə və gənclərin yoldan çıxarılmasına yönəlib. Bunların ilk hədəfi birbaşa yeniyetmə və gənclərimizdir!

Məhz yeni azərbaycanlı nəsilləri kişilik və ar-namus dəyərlərindən birdefəlik əlaqələndirməq üçün, minillik azərbaycanlı dəyərlərini məhv etmək üçün dövriyyəyə buraxılıblılar.

500-1000 manat arası maaşla baş gırleyən, gələn gűnünü birtəhər yola veren elm adamlarının, professorların bütün bunları gördükden sonra baş-gözünə vurmasında təccübələ ne var ki? Ömrünü elme, bilik qazanmağa həsr edən, min bir əziyyətdən keçən insanların 7-ci sinif belə bittirməmiş hansısa formada kompromis tapmaq istəyi tam uyğundur və onun Ermənistəni Rusiyadan Qərbe çevirmək istəyi ilə əlaqələndirilir.

Bu arada Azərbaycan Qərbin Ermənistən-Azərbaycan münaqişəsindən istifadə edərək Cənubi Qafqaza müdaxiləsini artırmasına və Ermənistən Qərbi bu münaqişə zonasına dəvət etməsinə sərt reaksiya verir. Bu baxımdan həm Rusiya, həm də Azərbaycan Qərbin regionda güclənməsinə qarşı mübarizə aparır.

Mən təsəssüf ki, yəni də ciliz, mənasız, kütə səviyyəli "eyləncələrə" xərcləyirik. Dünyamızın hazırlıda on böyük informasiya və səsi eşidiləcək platforması olan sosial şəbəkələr "Novruzəli" dövründəki düşüncəmizə alet edilib. Fayton dövründən tik-tok əsirine qəderki bu məsafədə yene "Novruzəli" düşüncəsinin arxasında sürünen gedirik. Tam yekun nəticə budur: biz qəti dəyişmirik. "Novruzəli" təfəkkürü internet və robot insan dövründə də bizimlə davam edir. Sabahın "Novruzəli"ləri də elə inididən yetişir. Tik-tok-da, feysbukda və hər yerde..

Iranın son bir il ərzində qonşu ölkələrlə ticarət və iqtisadi fəaliyyətin inkişafı istiqamətində səyərinin davamı olaraq İran, Rusiya və Hindistan arasında yüksək səviyyəli üçtərəfli görüş təxminən bir il bundan əvvəl baş tutmuşdu. Görüşün keçirilməsində məqsəd praktiki olaraq yüklerin tranzitini əsasən Hindistan və Rusiya kimi böyük ölkələrlə Fars körfəzinin digər ölkələri və Oman dənizi, eləcə də Xəzər dənizinin qərb və şərqi qolları ölkələri arasında artırmaq olub. Üç ölkə arasında bəzi razılaşmalar sonra müqaviləyə çevrilib və sonda icra müqaviləsi bağlanıb. İcra əməliyyatları ölkədə sürətli və müxtəlif nəqliyyat modelləri, o cümlədən gəmiçilik fəaliyyəti, liman fəaliyyəti, ölkənin limanlarında infrastruktur və yol nəqliyyatına sərmayə yaratmaq şəklində nəzərdən keçirilib.

2024-cü il mayın 13-də Hindistan ilə İran arasında Çabahar limanının icarəyə verilməsi haqqında sənəd imzalanıb. Hindistanın ingilisdilli "The Economic Times" nəşrinin yazdigina görə, sənəd Hindistanın limanlar, su yolları və gəmiçilik naziri Sarbanand Sonoval və İranın yollar və şəhərsalma naziri Mehrdad Bazarpas tərəfindən imzalanıb. Bu sənədə

əsasən 10 ildən sonra razılaşma yenilənəcək və limanın idarəciliyi Hindistanda qalacaq. Çabahar limanı İranın Hind Okeanına çıxışı olan yegən böyük limanıdır. Hindistan mövcud limanı idarəciliyə götürməklə Rusiya, Cənubi Qafqaz, Avropa və Orta Asiya ilə ticarət əlaqələrini genişləndirməyi planlaşdırır. Bu liman Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin tərkib hissəsi kimi qiymətləndirilir.

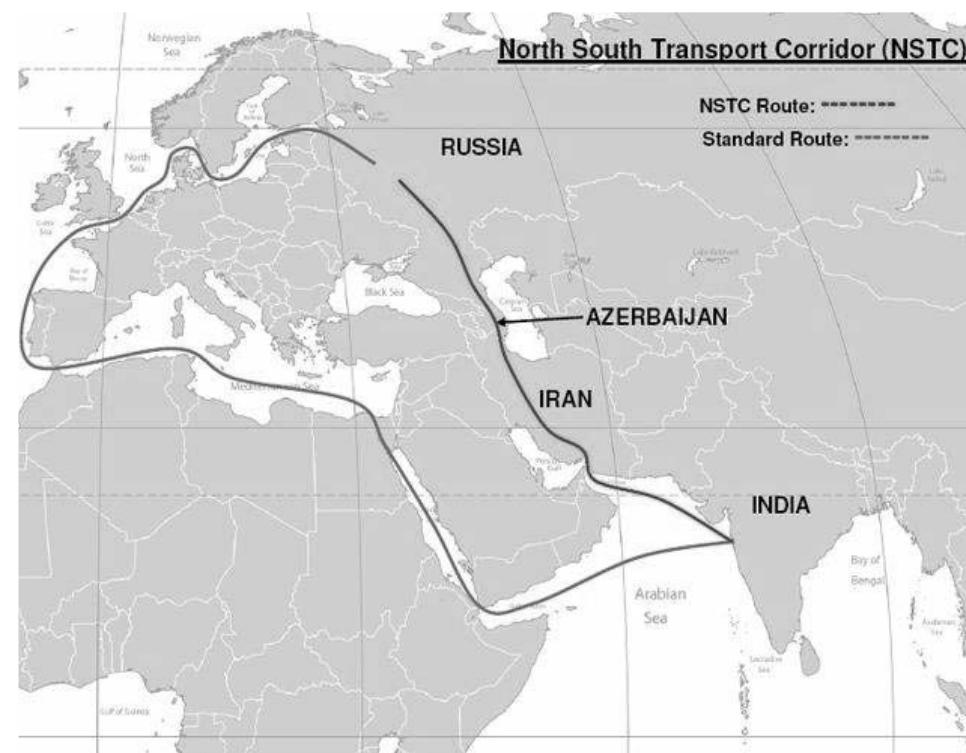
İranın cənub-şərqində yerləşən Çabahar limanının birgə inkişafı ilə bağlı razılıq Dehli ilə Tehran arasında 2003-cü ildə əldə edilib. Sonrakı illərdə İrana qarşı beynəlxalq sanksiyalar layihənin təxire salınmasına səbəb olub. Dehli illər keçidkən sonra bu layihəni yenidən gündəmə getirib. Hindistanın baş naziri Narendra Modi 2016-ci ildə Tehrana səfər edərək İrandakı liman infrastrukturunun tikintisine \$500 milyon sərmayə qoymaq niyyətini açıqlamışdı. Dehli eyni zamanda eyni ildə limanda yeni terminalın tikintisi üçün İran və Əfqanistanla üçtərəfli saziş imzalayıb.

Hindistanla İran arasında əldə edilən razılaşmaya görə, Rusiyadan göndərilen yükler Azerbaycan və İran ərazisindən tranzit olaraq Çabahar limanına oradan isə Hindistanın Mumbai limanına çatdırılacaq. Yükler əks istiqamətə İran və Azerbaycan ərazisindən keçərək Rusiyaya çatdıracaq. Bu marşrutun fəaliyyətə başlaması üçün Rəşt-Astara(İran)-Astara(Azerbaycan) dəmir yoluunun tikilmesi vacibdir. Rusiya dəmir yoluunun tikintisi üçün kredit ayırib.

Ermənistən da Hindistanla İran arasında son razılaşmadan gözəltisi var. İrəvan Hindistandan yola çıxan yüklerin bir hissəsinin Ermənistən üzərində Avropaya daşınacağına ümidiidir. Ancaq bunun üçün Ermənistənda infrastruktur yenilənməli, yollar genişlənməli, dəmiryolları tikilməlidir. Azerbaycan bunların çoxunu reallaşdırıb. Ona görə də Hindistandan çıxan yüklerin Rusiyaya və əks istiqamətdə daşınmasını Azerbaycanın mövcud nəqliyyat xəlləri ilə daşınması daha realdır. Digər tərefdən Azerbaycanla Gürcüstanı birləşdirən dəmir yolu da mövcuddur ki, Hindistandan çıxan yüklerin Azerbaycan-Gürcüstan dəmir yolu ilə Qara dəniz limanlarına, oradan da Avro-

Hindistanın Rusiyaya irandan açdığı pəncərə

Azərbaycan Şimal-Cənub dəhlizi ilə böyük gəlir əldə edəcək

pa ölkələrinə nəqlini reallaşdırmaq mümkündür.

Dehli və Tehran hindililərə Oman körfəzi yaxınlığında, İran sahilərində Çabahar limanını idarə etmək hüququnu verən razılaşmanın təşəbbüskarı olublar. 10 illik müqavilə avtomatik olaraq yenilənəcək. İki ölkə arasında ticaret təkcə artmayıacaq. Liman Hindistan, Əfqanistan, Mərkəzi Asiya və Dehli mediasının vurğuladığı kimi, Rusiya arasında mühüm ticaret arteriyası rolunu oynayacaq. Hindistanlılar bu nəqliyyat dəhlizinin onların mallarının Avropaya çatdırıl-

masını 25 gündən 11 güne endirəcəyini gözləyirlər. Amma Hindistana sanksiyalara məruz qalacağı barədə xəbərdarlıq edən ABŞ layihəni engelləyir. Bundan əlavə, Çinin "Bir Kəmər və Yol" təşəbbüsündəki tərəfdaşı Pakistan'dan da müxalifet ola bilər.

Müqaviləni şərh edən Reuters vurğuları ki, Hindistan bunun sayəsində Çinin qərbi hissəsini Hind okeanı ilə birləşdirən və Çin hərbi gəmilərinin lövber saldığı Karacı və Qvadar limanları ilə rəqabetdən yarına biləcek. Hindistanın gəmiçilik naziri Sarbananda Sonowal müqaviləni imzala-

maq üçün İrana gəlib. Onun sözlerinə görə, saziş regionda tədarük zəncirlərini gücləndirəcək. Vaşinqton Hindistanın bu kursundan razi deyil. Dövlət Departamentinin sözcüünün müavini və Hindistan əsilli rəsmisi Vedant Patel ABŞ-in İrana qarşı sanksiyalarının qüvvədə olduğunu bildirib. "İranla biznes qurmaq niyyətində olanlar özləri sanksiyalara məruz qalma riskini dərk etməlidirlər", - Patel hədələyib.

Əslində, Çabahar limanı ilə bağlı saziş hələ 2018-ci ildə qüvvəyə minib. Geləcəkdə isə biz bunu Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə əlaqələndirəcəyik. İran ve Azərbaycan vasitəsilə dəmir yolu ilə Hindistandan Rusiya və Avropana malların çatdırılmasını təşkil etmək niyyəti var. Hindistanın yarı rəsmi televiziya kanalı WION bu plana böyük bir program ayırib. Teleaparicinin sözlərinə görə, bu nəqliyyat dəhlizi Çinin Cənubi Asiyadakı təsirinə qarşı tarazlıq rolunu oynayacaq və en əsası Azərbaycan, Özbəkistan, Qazaxıstan və Ermənistən ərazisindən Rusiyaya pəncərə açacaq.

Hindistanda ölkəmizə qarşı bu cür dostluq hissələri nə dərəcədə geniş yayılıb? Burada xatırlatmaq yerinə düşər ki, 1971-ci ildə Pakistanla son müharibəsi zamanı Hindistana həqiqətən dəstək verən Moskva idi. ABŞ isə əksinə, Hindistani cilovlamaq üçün Hind okeanına bir təyyarədaşyan gəmi göndərdi. Yaşlı və orta nəsil bunu xatırlayır.

Diplomatik mənbələrdən verilən məlumatə görə, Hindistan Rusiya ilə əlaqələrini davam etdirməkdə qərarlıdır. Hindistanın baş naziri Narendra Modi bu il Rusiyaya səfər edəcək və Rusiya prezidenti Vladimir Putinle görüşəcək. Rusiya Hindistana silah tədarükünü davam etdirir. Rusyanın iştirakı ilə Tamil Nadu statında Kudankulam AES layihəsi yeni inkişaf əldə edib.

İsveçrinin çağırduğu Ukrayna sammiti ilə bağlı vəziyyət daha mürəkkəbdir. Məlum olduğu kimi, o, Rusyanın maraqları nəzərə alınmadan Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskinin düsturuna əsasən nizamlanmanı nəzərdə tutur. Məlum olub ki, Hindistan hələ də öz mövqeyini müəyyənəşdirməyib. Hər halda Ukraynadakı münaqişənin danişqılar yolu ilə həll olunacağına ümidi ifadə olunub.

Rusiya tərefində döyüslərdə iştirak edə biləcək Hindistan vətəndaşlarına gəlince, (söhbət 70-80 nəfərdən gedir) onların bəziləri Rusiya Müdafiə Nazirliyi ilə müqavilə imzalayıb. Krokusda baş verən faciə ilə bağlı hindililər yaxınlarını itirənləre rəqəbet bəsləyib və narahat olduğunu ifadə edib. Hindistanda iki əsas dini icma - hindular və müsəlmanlar arasında fikir ayrılığını qızışdırmağa çalışan "İslam Dövləti"nin terrorçuları da fəaliyyət göstərirdilər. Lakin Hindistan kəşfiyyat xidmətlərinin bacarıqlı hərəkətləri böyük terror hücumlarının qarşısını almağa kömək edir. Bununla bağlı terrorizme qarşı əməkdaşlıq haqqında Rusiya-Hindistan sazişinin qüvvədə olduğu qeyd edilib. Hindistan tərefi öz təcrübəsinə bölüşməyə hazırlırdır.

V.VƏLİYEV

BAXIŞ BUCAGI

Sülhməramlıların təntənəli gedisi

Rusiya sülhməramlılarının Azərbaycandan çıxması önce Ermenistanda, sonra bu qondarma dövlətin arxasında duran daire və dövlətlərdə şok effekti yaratdı. Əslində sülhməramlıların mövcudluğu əbədi deyil müvəqqəti xarakter daşıyır və dünyanın bütün qaynar nöqtələrində bu belədir. Sadəcə vaxt məsəlesi var. 44 günlük müharibəni sonlandıran üçtərəflı Bəyanatdan sonra Qarabağ'a yerləşdirilən Rusiya sülhməramlılarının ömrü 5 il illik idi. Tərəflərdən biri müqavilənin bitməsinin 6 ay qalmış etiraz etse idil sülhməramlılar 5 ilin sonunda bölgəni tərk edəcəklər. Məsələnin digər tərəfi devar, sülhməramlılar Qarabağda, xüsusən də ermənilərin yaşadığı ərazilərdə ona görə yerləşdirilmişdi ki, ermənilərlə azərbaycanlılar arasında integrasiya prosesinə dəstək olsunlar, sabitlik yaratsınlar, silahlar bir daha işə düşməsin. Amma

Ermenistan ordusunun Qarabağdakı tör-töküntüleri, hələ de varlıqlarını sübut etməye çalışan ve 44 günlük müharibədən nəticə çıxmayan separatçılar isə Rusiya sülhməramlılarının fealiyyətinin erməniləri burada qorumaq olduğunu düşünüb təxribatlar töredirdilər. Ermənilərlə onlara verilən fürsəti dəyerləndirə bilmədilər, zamanın dəyişdiyi, Azərbaycanın əvvəlki ölkə olmadığını, ordusunun gücünü hesab etmədilər. Ötən ilin sentyabrında erməni ordusunun Qarabağdakı on minlik hissəsinə qarşı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin keçirdiyi anti-terror tədbirləri məsələyə birdəfəlik son qoydu. Separatçılar çıxılmaz duruma düşsələr də eyni təxribatları işe saldılar. Qarabağdakı erməniləri zorla Ermenistana köçürmək Azərbaycanı dünya birliyi qarşısında "etnik təmizləmə aparan dövlət" kimi təqdim etmeye çalışdılar. Təbii ki, ermənilərin bu planından rəsmi Bakı xəberdar idil və bu na qarşılıq verdi, ermənilərin Qara-

bağı tərk etməsinin separatçıların ve rəsmi İrəvanın planı olduğunu sübut etdi.

Qarabağdan öz arzu və istekləri ilə köçən ermənilərdən sonra sülhməramlıların da işi bitmiş sayıldı. 2023-cü ildə qarşıda iki il qalsa da sülhməramlıların Qarabağda mövcudluğuna tezliklə son qoyulacağı barədə Rusiyadan da mesajlar gəlməkdə idi. Ukraynada gedən müharibədə Rusiyaya təlim keçmiş əsgər və zabitlər lazımlı idi. Qarabağdakı sülhməramlılar isə tam olaraq Moskvani qane edirdi. Və nehayət gözlənilən an gəlib çatdı, Rusiya Müdafiə Nazirliyi sülhməramlı kontingen tin bölgədə çıxarılması barədə qərar qəbul etdi. Proses çox sakit və qarşılıqlı anlaşma şəraitində bu gün də davam edir. Xocalı hava limanındakı sonuncu yük maşınları bu ərazini tərk ediblər. Bununla bağlı iki ölkə hərbçilərinin iştirakı ilə təntənəli tədbir də keçirilib.

Xocalı rayonunda Rusiya sülhməramlılarının Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində çıxarılmasına həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbirdə Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev və Rusiya Silahlı Qüvvələri Quru Qoşunlarının Baş Komandanının birinci müavini, Quru Qoşunlarının Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Yevgeni Nikiforov iştirak ediblər. Tədbir hər iki ölkənin himlərinin səsləndirilməsi ilə başlayıb,

daha sonra bir qrup hərbi qulluqçular medallarla təltif olunub. Rəsmi hissədən sonra konsert proqramı başlayıb.

Qeyd edək ki, Rusiya sülhməramlıları 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəflı Bəyanata əsasən, Azərbaycan ərazisində müvəqqəti olaraq yerləşdirilmişdi. Da ha sonra hər iki ölkənin ali rehbərliyi onların Azərbaycan ərazisindən vaxtından əvvəl çıxarılması barədə qərar qəbul edilib.

"Azərbaycan ərazisində müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingeninin çıxarılması prosesi yaxın vaxtlarda yekunlaşacaq". Bunu jurnalistlərə Rusiya sülhməramlı kontingeninin Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi regionunun ərazisində çıxarılması ilə əlaqədar keçirilən təntənəli mərasimde Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmetinin rəisi, polkovnik Anar Eyvazov deyib. "Azərbaycan və Rusiya prezidentləri arasında Rusiya sülhməramlılarının ölkəmizin ərazisini tərk etməsinə dair əldə olunmuş razılıq əsasən Rusiya sülhməramlılarının başa çatması ilə əlaqədar tədbir keçirilir. Bugünkü tədbirdə Azərbaycan və Rusiya tərəfindən yüksək rütbəli zabitlər iştirak edir. Sülhməramlıların ərazini tərk etməsi prosesi hazırda da davam etdirilir və yaxın vaxtlarda yekunlaşacaq. Hazırda biz Azərbaycan ərazisində müvəqqəti yerləşdirilmiş sülhməramlı kontingenin bazasındayıq. Onu da

qeyd edim ki, sülhməramlıların Azərbaycan ərazilərini tərk etməsi plana uyğun olaraq həyata keçirilir. Bununla bağlı əlavə məlumat veriləcək", - o bildirib.

Sülhün bərqrər olunması prosesində istehkamçılar tərəfindən minlərlə hektar ərazi minalardan temizlənib, 30 min ədəd partlayıcı zərərsizləşdirilib. Bu çərçivədə 90 mindən çox insan humanitar, 1000 nəfərdən artıq meyit aidiyyəti üzrə təhvil verilib. Ermənistən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü rəsmən tanıdlıdan sonra Azərbaycan və Rusiya rəhbərliyi sülhməramlı kontingenin ölkəmizin ərazisində çıxarılmasına dair qərar qəbul etdilər. Rusiya hərbi qulluqçuları dövlətimizin hərbi-siyasi rehbərliyi tərəfindən qarşıya qoyulmuş vəzifələri yüksək seviyədə yerinə yetiriblər. Rusiya Federasiyasının müdafiə naziri, Baş Qərargah reisi və öz adımdan Rusiya sülhməramlılarına vəzifələrini layiqincə yerinə yetirdiyinə, Azərbaycan hərçilərinə isə səmərəli əməkdaşlığı görə minnədarlığı bildirirəm", - general qeyd edib.

"Bu gün, bu əlamətdar gündə xatırlatmaq istərdim ki, 3 ildən artıq müddət əvvəl baş vermiş 44 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanının rəhbərliyi ilə ölkəmizin tam qələbəsi və ərazi bütövlüyünün bərpə edilməsi ilə sona çatdı". Bu barədə Azərbaycan müdafiə nazirinin birinci müavini - Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev Xocalıda Rusiya Sülhməramlı Kontingeninin missiyasının başa çatmasına həsr olunmuş mərasimde bildirib. Kərim Vəliyev deyib ki, 2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan Res-

Prezident İlham Əliyev Slovakiyanın Baş nazirinə qarşı törədilmiş sui-qəsdi sərt şəkildə pisləyib

← Post

Ilham Aliyev @presidentaz

I am shocked and appalled by the assassination attempt on Prime Minister Robert Fico. I strongly condemn this attack. My thoughts are with Prime Minister Fico, his family, and Slovak people. I wish him the soonest recovery.

@ZuzanaCaputova @SlovakiaMFA

7:12 PM · May 15, 2024 · 2,064 Views

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitsoyu qarşı sui-qəsd töredilməsini sərt şəkildə qızayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı bu barədə X sosial şəbəkəsindəki rəsmi sahifəsində paylaşım edib.

Paylaşımında deyilir: "Baş nazir Robert Fitsoyu qarşı sui-qəsd cəhdini mən dərindən sarsıdı. Mən bu hücumu qəti şəkildə pisləyirəm. Baş nazir Robert Fitsonun, onun ailəsinin və slovak xalqının yanındayıq. Ona tezliklə şəfa tapmasını arzulayıram".

məramlı kontingen inanlı insanlar publikasının Prezidenti, Rusiya Federasiyasının Prezidenti və Ermenistan Respublikası Baş nazirinin imzaladığı üçtərəflı Bəyanat nəticəsində atəşkəsə nail olunub və 30 ilə yaxın davam edən Dağlıq Qarabağ münacişəsinə son qoyulub: "Missiya məddətində sülhməramlı kontingen üzərinə düşən tapşırıq və zəfərləri yerinə yetirib, Qarabağ iqtisadi rayonu ərazisində sülhün və sahibliyin təmin olunması üçün səylərini əsirgəməyib".

Baş qərargah rəisi qeyd edib ki, qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinin mülki əhaliyə qarşı dəvam edən təxribatlarının qarşısının alınması və Qarabağ iqtisadi rayonu üzərində Azərbaycan Respublikasının tam nəzaretinin bərqrər derasıyının Prezidenti və Ermenistan Respublikası Baş nazirinin imzaladığı üçtərəflili Bəyanat nəticəsində atəşkəsə nail olunub və 30 ilə yaxın davam edən Dağlıq Qarabağ münacişəsinə son qoyulub: "Missiya məddətində sülhməramlı kontingen üzərinə düşən tapşırıq və zəfərləri yerinə yetirib, Qarabağ iqtisadi rayonu ərazisində sülhün və sahibliyin təmin olunması üçün səylərini əsirgəməyib".

Baş qərargah rəisi qeyd edib ki, qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinin mülki əhaliyə qarşı dəvam edən təxribatlarının qarşısının alınması və Qarabağ iqtisadi rayonu üzərində Azərbaycan Respublikasının tam nəzaretinin bərqrər derasıyının Prezidenti və Ermenistan Respublikası Baş nazirinin imzaladığı üçtərəflili Bəyanat nəticəsində atəşkəsə nail olunub və 30 ilə yaxın davam edən Dağlıq Qarabağ münacişəsinə son qoyulub: "Missiya məddətində sülhməramlı kontingen üzərinə düşən tapşırıq və zəfərləri yerinə yetirib, Qarabağ iqtisadi rayonu ərazisində sülhün və sahibliyin təmin olunması üçün səylərini əsirgəməyib".

Baş qərargah rəisi qeyd edib ki, qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinin mülki əhaliyə qarşı dəvam edən təxribatlarının qarşısının alınması və Qarabağ iqtisadi rayonu üzərində Azərbaycan Respublikasının tam nəzaretinin bərqrər derasıyının Prezidenti və Ermenistan Respublikası Baş nazirinin imzaladığı üçtərəflili Bəyanat nəticəsində atəşkəsə nail olunub və 30 ilə yaxın davam edən Dağlıq Qarabağ münacişəsinə son qoyulub: "Missiya məddətində sülhməramlı kontingen üzərinə düşən tapşırıq və zəfərləri yerinə yetirib, Qarabağ iqtisadi rayonu ərazisində sülhün və sahibliyin təmin olunması üçün səylərini əsirgəməyib".

Yaranmış vəziyyət nəzəre alına raq ölkələrimiz in ali rəhbərliyi tərəfindən Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingeninin missiyasının vaxtından əvvəl dayandırılması barədə qərar qəbul edildi". Kərim Vəliyev sülhməramlılla Qarabağ iqtisadi rayonunda sülhün və sabitliyin rifahi namine cəsarətli xidmətlərinə görə minnədarlığı bildirib, onlara gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

V.VƏLİYEV

Bu yollar Qarabağa və Şərqi Zəngəzura aparrı. Biz bu torpaqları da, onlara uzanan yolları da düşməndən qatrə-qatrə azad etdik, indi isə qarış-qarış abadlaşdırırıq. Bu yollar 30 il idi ki, düşüncələrimizdə xəyali bir yol iddi, sonda gerçəyə çevrildi. Biz 30 il idi ki, Qarabağa, işğal olunmuş rayonlarımıza gedən yollardan xəbərsiz idik. 30 il idi ki, bizi o torpaqlara aparan yollar yağı tapdağı altında idi.

Ölkəmizin iqtisadi gücү, dövlətimizin başçısının düşünülmüş siyaseti nəticəsində 2020-ci ilin payızında cəmi 44 gündə ikinci Vətən müharibəsi ilə torpaqlarımızı düşməndən geri aldıq. Çoxsaylı şəhid verdik, sağlamlığını itirən qazilərimiz oldu. Lakin torpaq bizim üçün şərəf və namus olduğu üçün biz canımız bahasına torpaqlarımızla yanaşı, həm də şərəf və namusumu zu xilas etdik.

Müharibə bitən kimi dərhəl torpaqlarımızda quruculuq işlərinə başlanıldı. Bu gün Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda miqyasına görə dünyaya ses salan işlər heyata keçirilir. Yol infrastruktur isə azad torpaqlarımızda başlanan ilk iş oldu. Çünkü abadlışa, inkişafda doğru bu yollarla getməli idik. Ötən il sentyabrın 19-20-də Xankəndidə keçirilən antiterror əməliyyatı nəticəsində ölkə ərazisində suverenliyimizin berpa edilməsi ilə bu işlərin miqyası daha da genişlənib.

Xatırladaq ki, "Azerbaycan Respublikasının işğaldən azad edilən ərazilərinə Böyük Qayıda dair I Dövlət Proqramı"nın icrasına dair Tədbirlər Planına əsasən, 2026-ci ilədək ümumi uzunluğu 2264,5 kilometr təşkil edən 20 avtomobil yolu layihəsinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Bu günədək isə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun yol infrastruktur ilə əlaqədar xeyli işlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, uzunluğu 28,5 kilometr olan Tərtər-Çaylı-Suqovuşan-Talış avtomobil yolu 2020-ci ildə, uzunluğu 101,5 kilometr təşkil edən "Zəfər yolu" 2021-ci ildə inşa edilib. Uzunluğu 22 kilometr, 2-3 hərəkət zolaqlı olan Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni alternativ avtomobil yolu tikintisi 2022-ci ildə başa çatdırılıb.

Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrutdan 20-yə yaxın yaşayış məntəqəsinə saxələnən yollar

Torpaqlarımız kimi, onları bir-biri ilə birləşdirən yollar da 30 ilə yaxın iddi ki, doğmalarının addım səsini gözleyirdi. Dağıdılmış, məhv edilmiş çıçırları, itmiş yollar yenidən doğmalarını ocaqlarına daşmaq üçün darixmişdi. Həmin yollardan biri-ötən il may ayının 5-də dövlətimizin başçısının açılışında iştirak etdiyi Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yolu Azerbaycan Prezidentinin 2021-ci il 29 aprel tarixli Sərəncamına əsasən inşa olunub. Bu yolin 8,2 kilometrlik hissəsi bölgə üçün xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Uzunluğu 42 kilometr olan köhnə yol 2,3 kilometr qısalıdır. Bu yol 39,7 kilometr yeni yolla əvəzlənilib. Yolun hərəkət hissəsinin eni 14,5 metr, torpaq yatağının eni isə 21,5 metrdir.

AZAD torpaqlara ABAD yollarla

Dövlətimizin başçısının tapşırığına əsasən, Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yolu Qarabağın inkişaf planı nəzəre alınaraq dörd hərəkət zolaqlı olmaqla birinci texniki dərəcəyə uyğun inşa edilib. Yolun üzərindəki 6 körpünün tikintisi başa çatıb. Yol boyunca 18 avtobus dayanacağı quraşdırılıb.

Yeni avtomobil yolu işğaldən azad edilmiş Xocavənd, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının ərazisindən keçir. Avtomobil yolu Hadrut qəsəbəsi və Cəbrayıl şəhəri də daxil olmaqla, həmin rayonların 20-yə yaxın yaşayış məntəqəsini əhatə

edir.

Füzulidən Hadruta uzanan yol...

Füzuli-Hadrut avtomobil yolu da berpa olunan yollarımızdan biridir ki, ötən il mayın 5-de dövlətimizin başçısının iştirakı ilə istifadəyə verildi.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan ve işğaldən azad edilmiş ərazilərimizin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq yol infrastruktur layihələrindən olan Füzuli-Hadrut avtomobil yolu tikintisi keyfiyyətlə yerinə yetirilib. Ümumi uzunluğu 12,3 kilometr olan yol birinci texniki dərəcəlidir. Bu yol başlanğıcını Göygöl rayonunun Toğanalı kəndindən götürür və yeni inşa edilən Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yoluna birləşir. Füzuli-Hadrut avto-

mobil yolu dörd hərəkət zolaqlıdır. Yolun hərəkət hissəsinin eni 14 metrdir.

Layihəyə əsasən yolin 6,7 kilometrliyində "Qarğabazarı" adlanan ərazidən keçən hissəsində biraşırımlı avtomobil körpüsü inşa olunub. Körpünün uzunluğu 18 metr, eni isə 21 metrdir.

Toğanalıdan Kəlbəcərə, oradan İstisu...

Abadlaşdırılan və bərpa olunan yollarımızdan biri də Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yoludur. Uzunluğu 82 kilometr olan Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu başlanğıcını Göygöl rayonunun Toğanalı kəndindən götürür və mühüm əhəmiyyətə malik yol infrastruktur layihələrindən biri də uzunluğu 76,3 kilometr olan Kəlbəcər-Laçın avtomobil yoludur ki, bu yol adıçəkilən iqtisadi rayon-

ların döyünen ürəyidir.

Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu başlanğıcını Kəlbəcər rayonunun Qamişli kəndindən götürməklə işğaldən azad edilmiş Laçın rayonun ərazisindən keçir. Yeni yol bu rayonların bir çox yaşayış məntəqələri ilə yanaşı, rayon mərkəzinə və Laçın Beynəlxalq Hava Limanına qədər rahat gedis-gelişi təmin edəcək. Hazırda bu yolun və yol üzərində tunellərin inşası davam etdirilir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən yolu müyyəyen hissələrində qazma-dolgu işləri icra olunur, yeni torpaq yağı inşa edilir. Bundan başqa, düzbucaqlı və dairəvi suotürücü boruların, həmçinin su kanallarının tikintisi, drenaj işləri və daş divarın inşası aparılır. Yolboyu tikintisi nəzərdə tutulmuş 12 avtomobil tunellinden 5-nin (T1, T2, T5, T6 və T7) tikinti işləri uğurla davam etdirilir.

Bu yol çətin coğrafi ərazidə yerləşdiyindən burada dolaylardan keçən mövcud yoldan istifadə edilecəyi təqdirdə həddindən artıq sürüşmə zonalarına rast gəlinir. Bundan başqa, qış fəslinde güclü qar və şaxtalı hava şəraitində yolu təhlükəsiz istismarı mümkün olmaya bilər. Bununla əlaqədar dələylərin birbaşa tunellər vasitəsilə keçilməsi qərara alınıb. Tunellər bir istiqamət üzrə bir hərəkət zolaqlı və 11,60 metr enində olacaq. Tunellərin ümumi uzunluğu 7596,5 metr təşkil edəcək.

Kəlbəcər və Laçın rayonlarını birləşdirən bu avtomobil yolu 2, 3 və 4 hərəkət zolaqlı olmaqla, birinci, ikinci və üçüncü texniki dərəcələrə uyğun olaraq inşa edilir. Yolun ilk 38 kilometrlik hissəsində suların ötürülməsini təmin etmək məqsədi ümumi uzunluğu 3348 metr olan 60 dairəvi boru, həmçinin zəruri yerlərdə ümumi uzunluğu 1038 metr olan 9 avtomobil köpüsünün inşası nəzərdə tutulur.

Ağdamın daxili yolları və Ağdamdan Füzuliyə... Bərdəyə...

Dövlət Şəhər salma və Arxitektura Komitesi tərəfindən təsdiq edilmiş Ağdam şəhərinin Baş planına əsasən şəhərin daxili yollarının ümumi uzunluğu 189,7 kilometr təşkil edir. Şəhərin daxili yol və kommunikasiya şəbəkəsinin təmeli 2022-ci il oktyabrın 4-də Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə qoyulub.

Ağdam şəhərinin daxili yollarının 6 tip en kəsiyinə uyğun tikilməsi nəzərdə tutulub. Hər bir tip en kəsiyinin əhəmiyyətinə uyğun olaraq, hərəkət zolaqlarının sayı 2-8 ədəd, yaşıllıq zolağının eni 1,5-3 metr, velosiped zolağının eni 1,5 metr, piyada zolağının eni isə 4-6 metr təşkil edir. Bu yolların birinci mərhələdə uzunluğu 58,7 kilometr təşkil edən hissəsi müsbət eksperitə rəyi alıb.

Magistral şəhər yollarının uzunluğu 17,5 kilometrdir. Eni 55-60 metr təşkil edəcək bu yol 6-8 hərəkət zolağından ibarət olacaq. Ümumşəhər əhəmiyyətli yolların uzunluğu 50, yerli əhəmiyyətli yolların ümumi uzunluğu isə 122,2 kilometr təşkil edəcək. Böyük Qayıda dair I Dövlət Programına uyğun olaraq Ağdam şəhərinin daxili yollarının tikintisi 2026-ci ildə başa çatdırılacaq.

***

Uzunluğu 64,8 kilometr, hərəkət hissəsinin eni 15 metr teşkil edəcək 4 hərəkət zolaqlı olan Ağdam-Füzuli avtomobil yolunun təməli Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın 2021-ci il oktyabrın 17-də Füzuli rayonuna səfəri zamanı qoyulub. Hazırda yolun inşası sürətə davam etdirilir. Bu yol Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan və işgalçıdan təmizlənən rayon və kəndlərin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq layihələrindən biri sayılır.

Yolun 0-32,4 kilometrlik hissəsində layihə çərçivəsində 36 ehtiyat keçidi, 31 dairəvi su ötürüçü borunun və 3 körpünün inşası 90 faiz tamamlanıb. Bundan başqa, bitki qatının çıxarılması və qazma işləri 100 faiz, torpaq yatağının tikintisi 92 faiz yerinə yetirilib.

***

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra edilən yol infrastrukturunu layihələrinən biri olan Bərdə-Ağdam avtomobil yolunun təməli 2021-ci il mayın 28-də Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulub.

Dövlətimizin başçısının açılışında iştirak etdiyi Bərdə-Ağdam avtomobil yolu başlanğıcını Bərdə şəhərində götürür və uzunluğu 44,5 kilometrdir. Avtomobil yolu dörd hərəkət zolaqlı olmaqla texniki dərəcəyə uyğun inşa edilib.

Bərdə-Ağdam avtomobil yolu 25-ci və 40-ci kilometrlik hissələrində 91,3 metr və 18,2 metr uzunluğunda avtomobil köpürlərinin, yolun 14-cü və 42-ci kilometrlik hissələrində isə 66 metr və 43 metr uzunluğunda yol qovşaqlarının və 4-cü, 14-cü və 16-ci kilometrlik hissələrində yerüstü piyada keçidlərinin tikintisi uğurla icra olunub. Nəqliyyat vasitələrinin normal hərəkətinin təşkili üçün yolboyu üfüqi nişanlanma xətlərinin çekilişi, yol nişanlarının və məsafə göstəricilərinin, həmçinin müasir məlumatverici lövhələrin quraşdırılması işləri icra olunmaqla yol beynəlxalq standartlar çərçivəsində istifadəyə verilib.

Bərdə-Ağdam avtomobil yolu ilk 14 kilometrlik hissəsi həmdə Bərdə şəhəri və rayonun bir nəçə yaşıış məntəqəsinin daxilindən keçir. Ümumilikdə isə yol Bərdə və Ağdam şəhərləri də daxil olmaqla, sözügeden həmin rayonların 20-dən çox yaşayış məntəqəsi ni əhatə edir.

Şuşaya uzanan "Zəfər" yolu

Ötən illərin ən gözəl, bənzərsiz yolu çəkildi Şuşaya- "Zəfər yolu". Bu yol Qarabağın baş tacı olan Şuşaya 30 ilin hicranının üstündə çəkilən vüsal yolu oldu. Zəfərimizin, qələbəmizin, şərəfimizin yolu oldu. Bu yol Hacıqabul-Horadiz, Ağbənd-Zəngəzur magistral avtomobil yolunun 149-cu kilometrliyindəki Əhmədbəyli kəndindən başlayır ve Füzuli şəhəri, Böyük Tağlar kəndindən, Çaxmaq meşəsi və Daşaltı kəndindən keçərək Şuşa şəhərinə çatır. Yolun layihə uzunluğu 101,9 kilometrdir. İki hərəkət zolağından ibarət olan yol 2021-ci il oktyabrın axırlarında istifadəyə verilib.

Şuşaya digər avtomobil yolu

Hacıqabul-Horadiz-Ağbənd-Zəngəzur dəhlizli magistral avtomobil yolunun 157-ci kilometrliyindən başlayır. Uzunluğu 81,6 kilometrdir, dörd-altı hərəkət zolağı var. Yol üzerinde köprü və tunellər çəkilmesi nəticəsində yüksək sürət təmin olunacaq və "Zəfər yolu" ilə müqayisədə 20,3 kilometr qısa olacaq. Avtomobil yolunun 2024-cü ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Xankəndi-Şuşa-Laçın: qürur yolu

Qeyd etdiyimiz kimi, ötən il sentyabr ayının 19-20-də Xankəndidə aparılan lokal xarakterli anti-terror tədbirindən sonra Azərbaycanın ərazi bütövülüyü tamamilə bərpə olundu. Və bu da imkan verdi ki, yeni azad edilmiş ərazilərimizdə də yol infrastrukturunun yenilənməsinə başlanılsın. Beləliklə də Xankəndi-Şuşa-Laçın yolunun tikintisine başlandı.

Mayın 10-da dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Şuşaya səfəri çərçivəsində Xankəndi-Şuşa-Laçın avtomobil yolunda görülen işlərlə tanış olub.

Avtomobil yolunun ümumi uzunluğu 34 kilometrdir. İkinci texniki dərəcəli yolda torpaq yatağının eni 15 metr, hərəkət zolağının hər birinin eni isə 3,75 metrdir. Yol üzerinde 2 köprü, 4 tunel və suotürücü borular inşa olunacaq. Uzunluğu 440 və 1100 metr olan birinci və üçüncü tunellərin giriş və çıkış portallarında qazma işləri yerinə yetirilib. Digər iki tuneldə - 540 və 300 metr uzunluqlarındaki ikinci və dördüncü tunellərdə isə işlər yaxın vaxtda başlanılaçaq.

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolu başlanğıcını Hacıqabul-Horadiz-Ağbənd-Zəngəzur dəhlizli magistral avtomobil yolundan götürməklə işğaldan azad edilmiş Füzuli, Xocavənd, Xocalı və Şuşa rayonlarını birləşdirir.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yeniden qurulması və bərpası layihəsi çərçivəsində Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun tikintisi sürətə davam etdirilir. Mövcud yoluñ uzunluğu 101, yeni yoluñ uzunluğu isə 81,7 kilometrdir.

Yeni yol 19,3 kilometr qıсадır. Birinci texniki dərəcəli yoluñ 4-6 hərəkət zolağı var. Yol boyu müxtəlif diametrlə 194 suotürücü boru, 38 yeraltı kecid, 11 köprü, 7 tunel və 9 viaduk inşa edilir. Köpürlərin ümu-

mi uzunluğu 1557 metr, viaduklarañ uzunluğu 1965 metr, tunellərin ümumi uzunluğu isə bir istiqamət üzrə 6450 metrə yaxındır.

Mayın 10-da Şuşada olan Prezident İlham Əliyev Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda aparılan işlərlə tanış olub, bu yolda inşa edilmiş ümumi uzunluğu 6747 metr olan birinci tunelin açılışında iştirak edib.

Bu yol böyük bir layihə çərçivəsində tikilir. Yolun tikintisi layihəsi üzrə nəzərdə tutulmuş və ümumi uzunluqları (sağ və sol istiqamət) 12,7 kilometr teşkil edən 7 avtomobil tunelindən 6-sında qazma işləri artıq yekunlaşdır. Hazırda tuneldaxili işlər həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, strateji əhəmiyyətə malik Əhmədbəyli-Horadiz-Mincivan-Ağbənd avtomobil yolu da başlanğıcını Füzuli rayonunun

Əhmədbəyli kəndindən götürməklə layihələndirilib. Yolun uzunluğu 124 kilometrdir.

Yol Qarabağın inkişaf planı nəzərə alınmaqla, 6 və 4 hərəkət zolaqlı olmaqla I texniki dərəcəye uyğun inşa edilir. Magistralın ilk 76 kilometrlik hissəsinin 3 gediş-3 gələş olmaqla 6, qalan 48 kilometrlik hissəsinin isə 2 gediş-2 gələş olmaqla 4 hərəkət zolaqlı olması nəzərdə tutulub.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun yol xəritəsi

2020-ci ildən, yeni Qarabağda tarixi Zəfer əldə etdiğindən bu günədək yuxarıda da sadaladığımız kimi, minlərlə kilometr yol infrastrukturunu yenilənib, bərpə olunub. Və təbii ki, bu işlər sürətə davam etdirilir. Çünkü soydaşlarımızın ən yaxın zamanda ata-baba yurdlarına qayıdışını şərtləndirən amillərdən ən başlıcası yoldur. Bu səbəbdə Qarabağda icra olunan yol infrastrukturunu layihələri ilə bağlı tədbirlər planına uyğun olaraq 15 layihədən 11-nin icrası 2024-cü ildə, 3-nün 2025-ci ildə, birinin isə

lərində isə tikinti işləri davam etdirilir.

2025-ci ildə Horadiz-Cəbrayıll-Zəngilan-Ağbənd, Toğanalı-Kelbəcər-İstisu, Kelbəcər-Laçın avtomobil yollarının, 2026-cı ildə isə Ağdam şəhərinin daxili yollarının layihələndirilməsi və tikintisi işlərinin başa çatdırılması planlaşdırılır.

Böyük Qayıdaşa şahid yollar

Yol mədəniyyətdir, əger abadırsa. Yol mədəniyyətdir, əger müasirdirsə O yolda ki, təhlükə yoxdur, deməli, mənsub olduğu ölkədə böyük mədəniyyət vardır. Çünkü insan amilinə deyer verilir. Onların rahatlığı, təhlükəsizliyi diqqətdə saxlanılır. Elə ölkəmizdə insan amilinə verilən deyerin göstəricisidir ki, önce ata-baba yurdandan məcburi şəkildə çıxarılmış və 30 il ərzində köçküň həyatı yaşıyan soydaşlarımızın torpağı azad edildi, sonra isə o torpaqlara gedən yollar abadlaşdırılmağa başlandı.

Yol bir də həyatdır. Tehlükəsizdirse, bəli, həyatdır. Çünkü evimizdən çıxıb hansısa yola üz tuturuq-

sa, o yol evə döncəyiməzə təmirat olmalıdır. Bizim rahatlığımız bir metrdən kilometrələrək uzanır. Biz bir metrdə də, min kilometrdə də rahat, təhlükəsiz olmalıdır. Buna haqqımız var, çünkü insanlığ. Həyatda rahatlıq, fırəvanlıq şəraitində yaşamaq da haqqımızdır.

Nə xoş bize ki, Azərbaycan ki mi ölkənin vətəndaşlarıyız. Burada insan amilinə o qədər deyer verilir ki, mühərabədən cəmi 3 ildir çıxmış ölkədə budur, yeni yollar çəkilir, insanlar o yollarla dogma yurduna qaydır.

Bu gün Şuşaya, Xankəndiyə, Laçına, Kelbəcərə, Zəngilanə, Cəbrayıla, Füzuliye, Ağdama, Xocalıya, Xocavəndə-işğaldən azad edilmiş rayonlarımızın hər birinə yollar çəkilir. Çəkilir ki, bu yollar sonadək Böyük Qayıdaşa şahid ol-

Mətanət Məmmədova

Tarixi gerçəkliliyi unutmaq satqınılığa bərabərdir

AXC-nin ermənilərin Laçını işgal etməsinə şərait yaratması xəyanətin bariz nümunəsi idi

Bu gün birmənali mövqə bondan ibarətdir ki, Azərbaycanın dünyasının en qüdretli və güclü dövlətləri sırasında qərarlaşır. İqtisadi, siyasi, həbi, diplomatik qələbələri ölkəmizin gürcünə güc qatır. Təbii ki, ardıcıl xarakter daşıyan bu qələbələr dostları sevindirir, düşmənlərin isə bağını yarır. Onlar hər vəchlə uğurlara kölgə salmağa, qələbələre don geyindirməyə cəhdər göstərirler. Xüsusilə de Azərbaycanın dağıdıcı müxalifətinin boşboğaz yığnağı şər və böhtənlərlə çıxış edir, dezinformasiya xarakterli informasiyalar yayırlar. Bu, o məxlulqlardır ki, 44 günlük Vətən müharibəsinə qədər "torpaqlarıımızın azadlığı mümkün olmayacaq" deyildilər. Hətta aralarında elələri vardi ki, "bir kənd işğaldan azad edilsə, qulağımı kəsəcəm" deyirdi. Laçında gömrük postu və sərhəd keçid məntəqəsi qurulan zaman başladılar - "Qəlebə yarımqıçıdır" deyə mənasız və cəfəng fikirlər səsləndirməyə. Utanmaz məxlulqlar bu istiqamətdə bir xeyli vay-sivən qopartdılar. Lakin bu abnormal fealiyyət də uzun çəkmedi. Onlara daha bir sərt şillə 23 saat 44 dəqiqə çəkən antiterror əməliyyatları ile bölgədəki bütün terrorçu hərbî birləşmələrin məhv edilib, əksər separatçı başların hebs edilərək istintaqa təhlil verilməsi ilə oldu. Oktabrın 15-də isə Yeniləməz Sərkərdə, Ali Baş Komandan, Prezidentimiz İlham Əliyev Xankəndi şəhərində xalqa müjdəli müraciət etdi və əzəmetli binanın qarşısında Azərbaycanın üçrəngli bayrağını ucaltdı. Bu qürurverici anları dünyasının əksər televiziyaları yayımladı, mətbuatları işıqlandırdı, dostlar millətimizə təbrik məktubları ünvanladılar. Yene də Ə.Kərimli, T.Yaqublu, C.Həsənli, A.Hacılı öz məkrli niyyətlərindən və qərəzi açıqlamalarından el çəkmədilər. Bir sözə, ərazi bütövülüyümüz və suverenliyimiz bərpə olundu. Lakin boşboğazlıq edənlər nə qulaqlarını kəsdilər, nə də sayıqlamlarına görə xalqdan üzr istədilər. Əksinə, həysiz və abırsız məxlulqlardan olduğunu nümayiş etdirmekdən belə çekinmədilər.

**Sevinc Osmanqızı,
Qənimət Zahid,
həmçinin, Avropada olan
antimilli ünsürlər bu
istiqamətdə hay-küy
qaldırdılar**

Bu dəfə iddialar irəli sürməye başlıdılardı ki, "Rusyanın hərbî kontingenti əraziyənən çıxmayaçaq, eyni zamanda

vandalizmini göstərmək və Azərbaycana maliyyə dəstəyi göstərmək istəmir. Çünkü Azərbaycan müsəlman ölkəsidir, həm Ermənistani ezib, torpaqlarını azad edən dövlətdir. Dünyanın heç bir maliyyə fondlarının dəstəyi və yardımı olmadan Azərbaycan öz gücünə işğaldan azad edilən ərazilərini bərpa edib, hərb meydanında əldə etdiyi qələbəsini dinc dövrün quruculuğunda davam etdirir.

Laçını erməniyə təhlil verənlər indi haqqdan, ədalətdən danışırlar

Söz yox ki, biz xalq olaraq Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilən ərazilərimizi bərpa edəcəyik. İnsanlarımız da hamılıqla öz doğma yurd-yuvalarına qayıdaqlaşır. O doğma yurdular yenidən çiçəklənəcək və inkişaf edəcək. Necə deyərlər, pislik və yamanlıq dağıdıcı müxalifətə və onlara himayedarlıq edən xarici pozucu şəbəkəyə qalacaq. Həm de nəzərə almaq lazımdır ki, eger torpaqlarımız erməni vandalları tərəfindən viранə edibsə, işğala şərait yaranan isə AXC olub. Hansı ki, hazırda AXC təmsilçilərində olmuş Əli Kərimli utanıb-çəkinmədən siyasetdə var-gəl edir və davamlı olaraq ölkəmizin milli və dövlətçilik maraqlarına qarşı fəaliyyət göstərir. Xatırlatmaq lazımdır ki, 1992-ci il mayın 8-de Şuşa, 18-de isə Laçın işğal edilib. Həmin dövrde Bakıda hakimiyət davası özünün pik həddində idi. AXC təmsilçiləri həkimiyəti zəbt etmək üçün iqtidarda olan Ayaz Mütəllibovu davamlı olaraq təzyiqlər göstəridilər. Həmin ilin mayın 14-de A.Mütəllibovun yenidən hakimiyətə qayıtmasisi ilə əlaqədar AXC Laçını müdafiə edən hərbi hissələrini geri çəkdi və bu da ərazilərin erməni hərbi birləşmələri tərəfindən işğal edilməsi ilə nəticələndi. Söz yox ki, AXC-nin bu addımı satqınlıq və xəyanət idi. Həc bir halda bu xəyanət bağışlanı bilməz və haqlı olaraq zaman-zaman ictimaiyyət AXC-nin keçmiş və indi siyasetdə olan təmsilçiləri tənqid edir, qınayır.

Fateh Sərkərdə, Ali Baş Komandan Prezident İlham Əliyev mayın 8-de Şuşada hərbçilərlə görüşdən sonra çıxışı zamanı tarixə nəzər salarkən qeyd etdi ki, 1992-ci ilin ayında ovaxtkı Azərbaycan rehbərliyinin və hakimiyət uğrunda mübarizə aparan AXC-Müsəvət cütlüyünün xəyanəti nəticəsində Şuşa işğal altına düşdü: "O vaxt ermənilər öz dırnaqarası əməliyyatına bir ad vermişdilər - dağlarda toy. Halbuki heç əməliyyat da keçirilməmişdi. Şuşa şəhəri boşaldılmışdı. Ovaxtkı müdafiə naziri deməşdi ki, Şuşa əldən getsə, başına gülə çaxacağam, qorxaqcasına Şuşadan qaçmışdı. Ondan sonra isə ermənilər guya bu əməliyyat haqqında əfsanələr uydurmuspudular - dağlarda toy. İndi biz onlara ele toy tutmuşuq ki, onlar bu dərəsi əbədi yadda saxlayacaqlar. Qəhrəman Azərbaycan əvladları mükəmməl hərbi əməliyyat keçirərək casaret, rəşadət, qəhrəmanlıq, güc, milli ruh nümayiş etdirərək Şuşanı işğalçılarından azad etmişlər və uzun fasilədən sonra noyabrın 8-de Şuşada Azərbaycan bayrağı qaldırılmışdır".

Bir sözə, faktlar və reallıqlar ondan ibarətdir ki, Azərbaycan dövləti her öten gün yeni və mükəmməl tarix yazır. Bu tarixin yazılışının fatehi isə Prezident İlham Əliyevdir. Məhz Prezidentimiz İlham Əliyev xalqa güvənərək, xalqdan dəstək alaraq Azərbaycanı daha böyük zəfərlərə aparırlar. Dağıdıcı müxalifətin və xaricdəki antimilli ünsürlərin hay-küyləri, sadəcə, qrant əldə etmək üçündür ki, bu da onlara yalnız və yalnız utanc və rüsvaylıq getirir.

İLHAM ƏLİYEV

Vitrindəki həyat...

MƏTANƏT

Tik-Tokun varsa, bunu bilməlisən ki, sən gündən-güne özündən gedəcəksən. Özündən getməyi xəstələnmək, huşunu itmək mənəsində demirəm, xeyr. O mənəda deyirəm ki, yəni sən artıq sən olmayıacaqsan, özündən uzaqlaşacaq, başqalarına oxşamağa çalışacaqsan. Bu, xüsusilə bezi gənclər aiddir. Çünkü onlar təcrübəsizliyi, həyatın neçə sıfətdən ibarət olduğunu bilmədikləri üçün tez aldانا bilirlər. Gördüklərindən istəyir, "mənim də olsun", - deyir, beləliklə də həyatın keşməkəsi yollarında büdreyib qalır, nə qədər çabalayırla, qurtula bilmirlər. Hazırda həyatın her üzünü deyil, yalnız bir üzünü göstəren sosial şəbəkə kimi Tik-Tok minlərlə gənci öz qurbanına çevirir. Necə çevirir? Mən deyim, siz də dinleyin. Onu da deyim ki, danışacağım faktları elə gənclərimizdən dilindən almışam.

Deməli, Tik-Tok gənclərə real həyatda minlərlə insanda olmayı təqdim edir. Burada hansısa bir qız sevgilisindən aldığı özü boyda gül buketini reklam edir. Sevgilisinin ona bağlılığı maşını nümayiş etdirir və eləcə də bahalı zinət əşyalarını, müxtəlif markalardan aldığı geyimləri. Buna baxan gənc qızlar isə onların da olmasını arzulayırlar. Nəticədə isə özlərinə qapılır, bu həyata necə sahib olmaq üçün düşüncələr dairələr. Lakin düşünə bilmirlər ki, Tik-Tok insanlara yalnız vitrin-dəki həyatı təqdim edir.

Adının çəkilməsini istəməyen "N" adlı qız danışır ki, Tik-Tok izleyəndən xəste kimi olmuşdum. "Mənim sevgilim niyə yoxdur, mənə nə üçün bele hədiyyələr alan yoxdur?" deyə özümü məzəmmət edirdim. Sanki özümde o qızlardan olmayan cəhətləri axtarır və qinayırdım ki, yəqin xoşagələn görünüşüm yoxdur ki, sevilmirəm, mənə bele hədiyyələr alınır.

"A" adlı gənc isə buna bənzər başqa bir faktı deyir: Tik-Tokda bəzi qızların markalardan aldığı paltarları nümayiş etməsini izledikcə mənə elə gelirdi ki, hamı həmin markalardan geyinir, tək mən kənarda qalmışam. Bu hiss məni gündən-güne mehv edirdi.

Qeyd edim ki, qızların hər ikisi böyüklerin tövsiyəsi ilə Tik-Tok sosial şəbəkəsində artıq istifadə etmir və buna çox sevinirlər.

Əziz gənclər, qızlar, bizim iki həyatımız var. Biri vitrində, yəni gündəlik görünündümüz həyat, digəri isə əsl həyatımızdır. Həmin böyük gül buketləri əsl həyat deyil. Kiməsə alınan maşın da əsl həyat deyil. Kiminse markalardan alıb reklam etdiyi geyimlər də əsl həyat deyil. Bütün bunlar vitrin-dəki həyatdır ki, onu video şəklində Tik-Tokdan izləyirik.

Gördüyünüz hər bir vitrin həyatının əsl olan tərəfi də var. Bu, real həyatdır. Real həyatda bəlkə də bir saat, iki saat sonra nə o böyük buketlərden, nə maşınlardan, nə də markalardan alınan geyimlərdən əsər-əlamət qalmır. Hər kəs öz real həyatının ardınca gedir. Bilirlər nə üçün? Çünkü vitrin-dəki həyat heç vaxt real həyatdan üstün ola bilməz. Bu, təsadüfü bir tanışlığın "bəhəresi", hansısa bir əməlin "təhfəsi", anormallığıdır. Bunlara aldanmaq əsla lazımdır.

Əslində bilmək istəyirsinzsə, normal şəraitdə sevgilisine o böyüklikdə gül buketi alan nə oğlan, nə də buket sahibi onuna bağlı video çəkib paylaşmaz. Sevgilisine maşın hədiyyə edən oğlan və ya onu qəbul edən qız onu reklam etməz. Markalardan mütəmadi geyinən insanlar bunu adı hal hesab edir və əsla paylaşmır.

Bütün bunlara bəzi görməmiş gənc qız və oğlanın özlərinə məkan seçdiyi vitrin həyatıdır. Əslində isə onların da bir real həyatı var. Həmin videoların arxasında nə dayanır, iki-üç gün sonra o gənclər bir-birilərini tanıymır? Bax, bu, məlum deyil.

Odur ki, əziz gənclərə, həmin videolara baxmamağı, ümumiyyətə, Tik-Toku bağlayıb, özlərinə qayıtmayı tövsiye edirəm. Həqiqətən de Tik-Tok kimə aldadıcı vasitələr onların həyatını alt-üst edə bilər. Ona görə də üzümüz gənclərə tutub Tik-Tok silməyə çağırıram. Qoy onları özlərindən almaq, başqa istiqamətə yöneltmək istəyən belə vasitələri həyatlarından çıxarsınlar.

Bizim əsl həyatımız real həyatımızdır. O real həyat ki, nə qədər vitrin həyatında qalmalı olsa da, real həyat qəzilməzdir. Ora dönməcəyik. Səadət, təmiz, ülvi hissələr, həqiqət, yaxşı nə varsa, bizi real həyatımızda gözləyir. Vitrindəki həyat... Kime lazımdır bu həyat ki, yalnız görüntülərdən, videolardan ibarətdir. Həqiqətən isə bəlkə də göz yaşı, xəyanət, əxlaqsızlıq və sairdir...

Erməni kilsəsi sülhə qarşı...

Sərhədlərin delimitasiyası və 4 kəndimizin geri qaytarılması erməni cəmiyyətində aqressiyani artırmaqdadır. Azərbaycanın Qazax rayonunun Bağanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrimli və Qızılhacılı kəndlərinin geri qaytarılması ilə bağlı əldə edilən razılıqlan sonra Ermənistandakı revanşist qüvvələr hakimiyətə qarşı etirazlar təşkil edir. Revanşistlər bu razılaşmanın qəbul edə bilmir və Paşinyan hakimiyətini qorxaqlıqda, satqınlıqda ittiham edirlər. Etiraz aksiyaları tərəflər arasında razılaşmanın əldə edildiyi gündən yəni, aprelin 19-dan başlayıb. Bu məsələ rəsmi şəxslər, siyasetçilərlə yanaşı, erməni keşşələrini də fəallaşmağa sövq edib. Belələrindən biri Erməni Apostol Kilsəsinin Tavus yeparxiyasının rehbəri, arxiyepiskop Baqrat Qalstanyandır.

B.Qalstanyan tərəfindən mayın 9-da paytaxtin mərkəzi meydanında keçirilən mitinqdə itaətsizlik aksiyası ilə bağlı da çağırış edilib. O, tələbələri mayın 10-dan dərsləri boykot etməye, rayon və şəhər sakinlərini işa yaşadıqları yerlərdə aksiyalar keçirməyə çağırıb. Arxiyepiskop etiraf edib ki, baş naziri qanuni yollarla devirməye gücləri çatmir. Buna görə de itaətsizlik aksiyaları ilə məqsədlərinə nail olmaq isteyirlər.

Baqrat Qalstanyanın çağırışı ilə baş nazir Nikol Paşinyanın siyasetinə etiraz edən əhalinin mayın 11-dən itaətsizlik aksiyasına başlayıb. İrvanda və digər şəhərlərdə aksiyaya çıxan əhalinin əsas küçə və prospektləri bağlayıb. Paytaxtda yerləşən "Qələbə" körpüsündə, "Azatutyun" prospektində, eləcə də Tbilişi şosesində hərəket dayanıb.

Polisin yolu açmaq cəhdləri uğursuzluqla nəticələnib. Bu səbəblə, asayış keşikçiləri onların tələbələrinə məhəl qoymayan etirazçıları saxlamağa məcbur olublar.

Bir qrup aksiya iştirakçısı isə səhər saatlarında Eçmədzindəki 7 saylı orta məktəbin qarşısında ora gəlişi gözlənilən Nikolu boykot etməyə çalışıb. Ancaq az sonra onlar polis əməkdaşları tərəfindən ərazidən uzaqlaşdırılıblar. Kilsənin dini və inzibati mərkəzinin yerleşdiyi Eçmədzin rayonunda saxlanılan 6 nəfərin üzərindən silah-sursat aşkar edilib. Bununla bağlı ölkənin Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb.

Ümumiyyətlə, erməni keşşələri öz xalqını her zaman qətlamlara, terrora, işgala

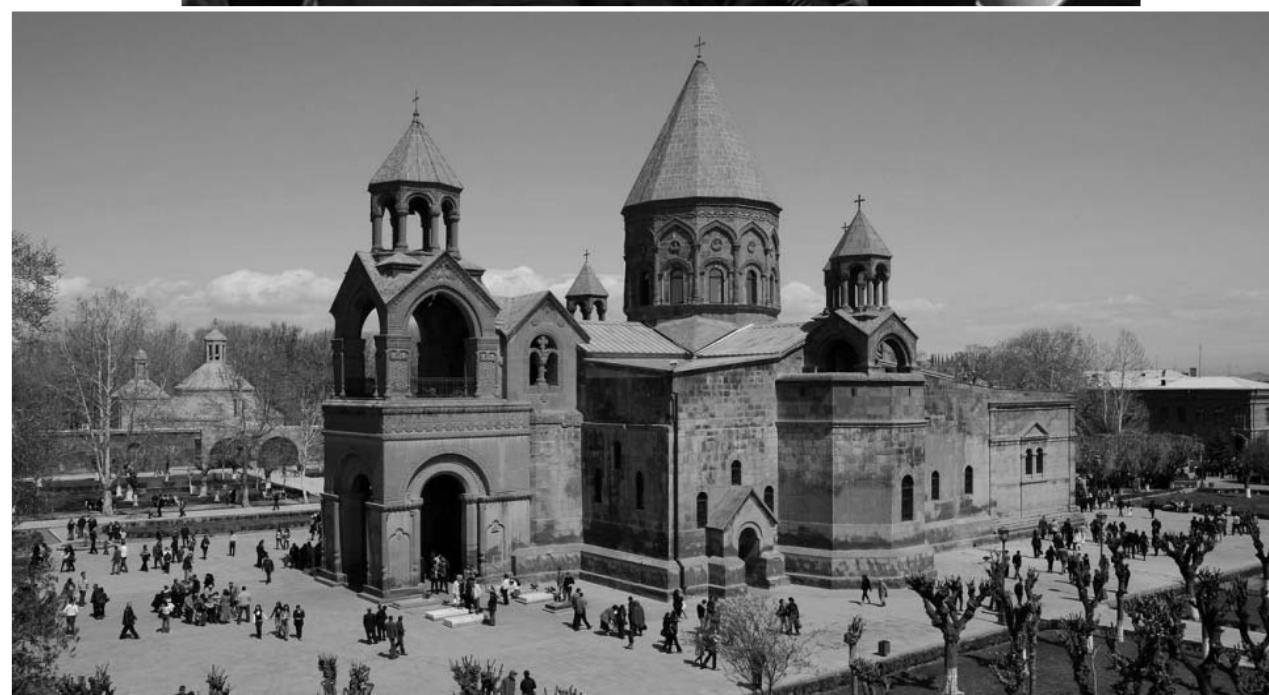
təhrik edən çağrıqlar edib. Ermənilərin uzun illərdir ki, azərbaycanlılara qarşı soyqırımı və işgal siyasetində erməni kilsəsi hər zaman mühüm rol oynayıb. Tarixe nəzər salsaq Azərbaycana qarşı düşmənçiliyin, 1905-1907 və 1918-ci ilin martında soydaşlarınıza qarşı həyata keçirilən vəhşiliklərin, Qarabağda həyata keçirilən qırğınların önündə bu kilsənin getdiyini sübut edən kifayət qədər faktların mövcud olduğunu görərik. Məlumdur ki, müxtəlif dövrlərdə erməni kilsələrinin əksəriyyətinin, xüsusilə də Erməni Qriqorian Kilsəsinin təşkilatçılığı ilə terror planları hazırlanıb həyata keçirilmiş, nəticədə minlərlə günahsız insan qətlə yetirilmişdir. Təbii ki, bu işdə əsas merkəz rolunu "erməni kilsələrinin anası" hesab olunan Eçmədzin - Üçkilə oynamışdır.

Erməni diasporu kilsənin qəbul etdiyi qərarları hər zaman böyük həvəsle icra edib və etməkdədir. Onların Azərbaycanın və azərbaycanlıların ünvanına səsləndirdikləri şərbətənlərin, uydurmaların hamısı erməni kilsəsinin vermiş olduğu qərarlara bağlıdır. Bele bir tendensiyaya digər səmavi dini dinlərin heç

birində rast gelinmir. Erməni din xadimləri isə xalqımıza qarşı düşmənçilik siyasetinin başında dayanırlar. Hələ öten il Baqrat Qalstanyan bildirib: "Bəli, men özümü revanşist hesab edirəm və ömrümün son saniyəsinə qədər belə yaşayacam".

Yeri gəlmışkən, Qərbi Azərbaycan icma-

si erməni kilsəsinin təxribatçı əməlləri ilə bağlı bəyanat verib. Bəyanatda bildirilir ki, Azərbaycan və Ermənistən arasında 2024-cü il aprelin 19-də əldə edilmiş razılaşmaya əsasən, sərhədin delimitasiyası ilə bağlı müəyyən praktik addımların atılması qərarlaşdırılıb. Lakin Ermənistanda son günələr bir sıra təxribatçı qüvvələr iki ölkə arasında qalıcı sülhün əldə edilməsinə töhfə vere bileyək sözügedən razılaşmanın icrasına mane olmaq üçün var gücləri ilə çalışırlar. Çok narahatlıq doğuran haldır ki, həmin proseslərdə erməni qriqoryan kilsəsinin dini xadimləri fəal rol alıblar. Söyügedən din xadimləri siyasi tələblər içəri sürür, Azərbaycanla sühl əldə etməyə qarşı çıxır və aşkar şəkildə revanşa və müharibəyə çağırış edir-lər.

Bəyanatda, həmçinin bildirilir: "Azərbaycanın Ümumdünya Mədəniyyətlərəsi Dialoq Forumuna ev sahibliyi günlərdə Erməni Qriqoryan Kilsəsinin sülh əleyhinə fəaliyyəti təessüf doğurur və çoxlu mətbələrdən xəbər verir. Qeyd edək ki, azərbaycanlıların Ermənistandan qovulmasında və Ermənistən Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzündə Erməni Qriqoryan Kilsəsi xüsusi fəallıq nümayiş etdirib". Qərbi Azərbaycan icması beynəlxalq ictimaiyyəti və dünya dini liderlərini Erməni Qriqoryan Kilsəsinin həmin əməllerini pişləməyə və Azərbaycan və Ermənistən arasında davamlı sülhə dəstək verməyə çağırıb.

Nigar Orucova

Vəkil detalları açıqladı

Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinə əsasən, tikinti işlərinin dayandırılması və tikinti obyektlərinin sökülməsi həmin Məcəllənin 92 və 95-ci maddəsinə müvafiq olaraq aparılır". Bu sözləri SİA-yə açıqlamasında Azərbaycan Vəkil-lər Kollegiyasının üzvü, vəkil Turan Abdullazadə deyib.

O bildirib ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tikinti işlərində aşağıdakı pozuntu hallarını aşkar etdikdə hər bir pozantu ayrıca təsvir olunmaqla müvafiq akt tərtib edir və tikinti işlərini dayandırmadan onların aradan qaldırılması barədə sifarişçiye (podratçıya) icrası məcburi olan yazılı göstəriş təqdim edir:

1) tikinti işlərinin tikintiyə icazəyə, məlumatlandırma icraatının tətbiq olunduğu hallarda ise layihənin memarlıq-planlaşdırma və tikinti erazisinin baş planı bölmələrinə uyğun aparılmışlığı müəyyən edildikdə;

2) tikinti obyektinin, habelə bitişik və ya qonşu obyektlərin təhlükəsizliyinə və etibarlılığına təhlükə yaranan qüsurlar müəyyən edildikdə və həmin qüsurları digər tikinti işlərini dayandırmadan aradan qaldırmaq mümkün olduqda;

3) bu Məcəllə ilə nişanlanması tələb edildiyi halda tikintide nişanlanmamış və ya qanunsuz nişanlanmış tikinti materiallarından və məmulatından istifadə edildikdə;

4) tikinti işlərinə bu Məcəllənin 51-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş peşə sahələri üzrə müvafiq ixtisası və sertifikatı olmayan şəxslər cəlb edildikdə.

Yazılı göstərişdə hər bir pozantu ayrıca təsvir olunur və həmin pozuntunun sifarişçi (podratçı) tərəfindən aradan qaldırılması üçün ağlatan müddət müəyyən edilir.

Yazılı göstərişdə pozuntuların aradan qaldırılması üçün müəyyən edilmiş müddətin başa çatdığı gündən ən gec 3 iş günü ərzində müvafiq icra hakimiyyəti orqanı pozuntuların aradan qaldırılıb-qaldırılmadığını yoxlaysın. Yoxlama nəticəsində pozuntuların aradan qaldırılmadığı və ya tam aradan qaldırılmışlığı müəyyən edildikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı sifarişçiye (podratçıya) icrası yoxlanılmış yazılı göstərişin icra olunmayıyan hissəsində yenidən yazılı göstəriş təqdim edir.

Tikintiyə dövlət nəzarəti çərçivəsində aşağıdakı pozuntuların müəyyən edildiyi hallarda müvafiq icra hakimiyyəti orqanı hər bir pozantu ayrıca təsvir olunmaqla müvafiq akt tərtib edir və onun əsasında tikinti işlərinin (reklam qurğularının tikintisi istisna olmaqla) dayandırılması barədə qərar qəbul edir:

1) tikintiyə icazənin tələb olunmasına baxmayaraq, tikinti obyekti belə icazə alınmadan, habelə xüsusi nişanın tikinti işlərinin başlanması üçün əsas olduğu hallarda belə nişan alınmadan tikildikdə

2) tikinti obyektinin, habelə bitişik və ya qonşu obyektlərin təhlükəsizliyinə və etibarlılığına təhlükə yaranan qüsurlar müəyyən edildikdə və həmin qüsurları digər tikinti işlərini dayandırmadan aradan qaldırmaq mümkün olmadıqda;

3) bu Məcəllənin 92.1.1-ci maddəsində müəyyən edilən pozuntularla bağlı təqdim edilmiş ilk yazılı göstərişdə nəzərdə tutulan pozuntular ən gec 4 ay müddətində aradan qaldırılmadıqda;

4) bu Məcəllənin 92.1.2-ci maddəsində müəyyən edilən pozuntularla bağlı təqdim edilmiş ilk yazılı göstərişdə nəzərdə tutulan pozuntular ən gec 6 ay müddətində aradan qaldırılmadıqda;

5) bu Məcəllənin 92.1.3-cü və 92.1.4-cü maddələrində müəyyən edilən pozuntularla bağlı təqdim edilmiş ilk yazılı göstərişdə nəzərdə tutulan pozuntular ən gec 1 ay müddətində aradan qaldırılmadıqda.

Tikinti işlərinin dayandırılması barədə qərar icra olunmadıqda, həmin tikinti obyektlərinə dair Qanunla müəyyən edilmiş tədbirlər tətbiq edilir".

"Yerli icra hakimiyyəti orqanı Yerli səviyyədə dövlət şəhərsalma nəzarətinin həyatə keçirilməsi ilə bağlı pozantu halları aşkar etdikdə tikinti işlərinin dayandırılmasını sifa-

Tikinti işlərinə nə zaman polis və icra hakimiyyəti müdaxilə edə bilməz?

rişçiye (podratçıya) yazılı qaydada tövsiyə edir, tikinti işlərinin dayandırılması üçün Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyini məlumatlaşdırır və bu barədə bütün məlumatları Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinə və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə göndərir. Tikintisi başa çatmış və ya çatmamış tikinti obyekti və ya onun hissəsi aşağıdakı hallarda söküller:

1) tikintisindən bu Məcəllə qüvvəyə mindikdən sonra başlanılmış və tikinti mərhələsində olan tikinti obyekti və ya onun hissəsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə tərəfindən tikinti məqsədləri üçün ayrılmış dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahəsində inşa edildikdə;

2) bu Məcəllənin 92.4.1-ci maddəsində əsasən tikinti işlərinin dayandırılması barədə qərar qəbul edildiyi gündən 6 ay ərzində tikintiyə icazə alınmadıqda;[107]

3) bu Məcəllənin 92.4.2-ci, 92.4.3-cü və 92.4.4-cü maddələrinə əsasən tikinti işlərinin dayandırılması barədə qərarda nəzərdə tutulan pozuntular 1 il ərzində aradan qaldırılmadıqda;[108]

4) bu Məcəllənin 92.1.1-ci maddəsində müəyyən edilən pozuntularla bağlı təqdim edilmiş ilk yazılı göstərişdə nəzərdə tutulan pozuntular ən gec 1 ay müddətində aradan qaldırılmadıqda

5) sifarişçinin (tikinti obyektinin mülkiyyətçisinin) öz arzusu ilə.

Bu qərar maraqlı şəxslər tərəfindən mübahisələndirilə bilər.

Bu Məcəllənin 95.1.3-1-ci, 95.1.4-cü və 95.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, digər hallarda müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tikinti obyektinin sökülməsi barədə məhkəməyə müraciət edir.

Bu Məcəllənin 95.1.3-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş halda tikinti obyektinin sökülməsi barədə qərar müvafiq icra hakimiyyəti orqanının yaratdığı qurum tərəfindən qəbul edilir. Bu qərar maraqlı şəxslər tərəfindən mübahisələndirilə bilər.

Sökülməsi barədə qərar qəbul edilmiş tikinti obyekti 1 ay müddətində onun sahibi tərəfindən sökülmədikdə həmin tikinti obyekti müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən söküllər.

Tikinti obyektinin sökülməsi müvafiq ləhiyə əsasında həyata keçirilir.

Tikinti obyektlərinin sökülməsi qaydaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 79-cu maddəsi tikintisində icaze tələb olunmaya tikinti obyektlərinin dairəsini nəzərdə tutur. Həmin Məcəllənin 79.1-ci maddəsinə əsasən mülkiyyətde, icarədə və ya istifadədə olan torpaq sahəsində aşağıdakı tikinti obyektlərinin tikintisində İCAZƏ TƏLƏB OLUNMUR:

1. hündürlüyü ən çoxu 5 metr, sahəsi 100 kvadratmetr olan bir mərəbəli yardımçı tikiliyər, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və baliqçılıq fəaliyyəti ilə bağlı obyektlərin;

su çənləri qüllələrinin;

5. kiçik memarlıq formalarının (köşklər, örtükler və buna bənzər digər obyektlərin), açıq idman və ya oyun meydançalarının, açıq avtomobil dayanacaqlarının;

6. tutumu 100 nefərə qədər olan mühəqqəti tikiliyərin;

7. fasadının mövcud qabaritləri dəyişdirilmədən təmir edilən tikinti obyektlərinin;

8. təmir edilən yol və ya mühəndis-kommunikasiya təminatı xətlərinin;

8. bu Məcəllənin tələblərinə əməl edilmək, yaşayış evlərinin həyətyanı sahərində hündürlüyü ən çoxu 3 metr və sahəsi ən çoxu 100 kvadratmetr olan yardımçı tikiliyərin;

9. hündürlüyü ən çoxu 3 metr və sahəsi ən çoxu 300 kvadratmetr olan istixanaların və oranjereyaların (örtülü şitiliklər).

Yuxarıda sadalanın tikinti obyektləri üzrə işlər aparılması üçün her hansı qurumdan icazə alınması tələb edilmir. Lakin yuxarıda ki siyahı istisna xarakteri daşıyır və bu siyahıdan kənardə tikililər üçün ya məlumatlaşdırma icraati tətbiq edilir ya da müvafiq tikinti icazəsi alınmalıdır" - deyə o, eləvə edib.

Söyü Ağazadə

Kiberfirıldaqçılıqdan necə qorunaq?

MÜNASİBƏT

"Onlayn firıldaqçılar istifadəçiləri mövcud olmayan mal və ya xidmətlər üçün ödəniş etmək və ya şəxsi məlumatları paylaşmaq üçün aldatmaq üçün saxta veb-sayıtlar, sosial media profilləri və ya reklamlar yaradırlar. Fişinq üsulu ilə kibercinayətkarlar çox vaxt tənmiş şirkətlər və ya təşkilatların adından kütüvə poçt və ya mesajlar göndərərək, alicilar parollar, kredit kartı nömrələr və ya şəxsi məlumatlar kimi həssas məlumatları elə keçirmək üçün addadırlar". Bu sözləri SİA-yə danışan kibertəhlükəsizlik üzrə mütaxəssis Vüsal Salmanlı deyib.

Onun sözlərinə görə, "Ransomware" üsulu zərərlili program qurbanın fayllarını şifrləyir və tecavüzkar şifreni açmaq üçün fidye tələb edir: "Business Email Compromise" ilə kibercinayətkarlar işçilərin və ya menecerlərin e-poçt hesablarını oğurlayırlar, onları təqlid edir və başqalarını maliyyə əməliyyatları aparmağa aldadırlar".

Mütəxəssis kibercinayətlərin qarşısını almaq üçün bir çox yollardan istifadə etməyi tövsiyə edib: "Kiber ogrulardan qorunmaq üçün müəyyən maarifləndirmə tədbirləri aparılmalıdır ki, insanların məlumatı olsun. Çünkü potensial təhlükələrdən xəbərdar olmaq müdafiənin birinci xəttidir. Bundan başqa istifadəçilər güclü parollardan istifadə etməli və onları müntəzəm olaraq dəyişdirilmelidir. Eyni zamanda internet istifadəçiləri öz profillərində "İki Faktorlu Təsdiqləmə"ni aktivləşdirməlidirlər. 2FA mobil cihazınızda göndərilən kod kimi ikinci təsdiq addımını tələb etməklə eləvə təhlükəsizlik qatını artırır.

E-poçt ünvanlarını təsdiqləyəndə istənməyen e-poçt və ya mesajlara qarşı diqqətlə olmaq mütələqdir, xüsusən də həssas məlumat və ya pul tələb edildiyi zaman hansısa bir tədbir görməzdən əvvəl göndərənin kimliyinə diqqət yetirmək lazımdır.

Cihazlarda antivirus və anti-malware programlarından istifadə edilməlidir. Həmçinin program təminatını, əməliyyat sistemini, antivirus və digər programları ən son versiyalarla güncelləmək vacibdir. Ransomware hücumlarından qorumaq üçün məlumatları mütemadi olaraq yeniləmek və ehtiyat nüsxəsini çıxarmaq olar".

V.Salmanlı bildirib ki, sosial media və onlayn paylaşımlardan ehtiyatlı olmaq, ünvan, telefon nömrəsi və ya maliyyə məlumatları kimi şəxsi məlumatları ictimai sosial media profillərində paylaşmaqdan çəkinmək lazımdır: "Hansısa veb saytına həssas məlumatları daxil etməzdən əvvəl onun təhlükəsiz şifrələmədən istifadə etdiyinə emin olun, bu zaman linkdə "<https://>" yazılır ki, bu da saytın qanuniliyini göstərir. İcazəsiz giriş bloklamaq və şəbəkə trafikinə nəzəret etmək üçün şəbəkədə firewall istifadəsi tövsiyə olunur".

Ekspert kiber firıldaqçılıqla qarşılaşdıqda və ya şübhələndikdə, bu barədə yerli hüquq-mühafizə orqanı və müvafiq orqanlara məlumat verməyi məsləhət görüb.

Ləman Sərraf

Qlütenle bağlı sağlam-
lıq probleminiz var-
sa, bunun üçün həll
yolu qlüteni diyetinizdən çı-
xarmaqdır. Bəs, bunu necə
edək? Bunun üçün bütün
un məmələtləri ilə vidalaş-
malı olacaqsınız?

SİA mövzu ilə bağlı araştırma
aparıb.

Dünyada qlütenə qarşı həssas-
lığı olan insanlar qlütsiz pəhrizə
riayet edirlər. Son zamanlar gözəl
bədən forması almaq isteyən şəxslər
de bu üsulu seçir. Lakin bilin-
məlidir ki, qlütsiz pəhriz çəki nə-
zarətinə birbaşa təsir göstərmir.
Diger tərəfdən, qlüten kompleks bir
saxlama zülalı olduğundan, struktur
ru işşməyə və uzanmağa kömək
edir.

Qlütsiz pəhriz programı ilk
vaxtlarda bir çox insan üçün çətin
ola bilər, lakin siz verdiş etdikcə,
istehlakı ilə bağlı şikayətlər tədri-
cən yox olur. Çünkü qlütsiz pəhriz
zülala həssas olanlarda həzm
sisteminde ve bağışaq florasında
mümkün zərər və problemləri aran-
dan qaldırır.

Qlütsiz pəhrizə riayet etmek
fürün gündəlik həyatınızı tamamilə
dəyişmək məcburiyyətində deyilsiniz.
Çünki indi gündəlik həyatda is-
tehlak etdiyiniz bir çox qlüten tər-
kibli məhsula qlütsiz alternativlər
var.

Qlütsiz qida siyahısı

Səhər: Cəfəri omleti, soyutma,
pendir

Nahar: Yaşıl lobya, salat, plov
(erisətsiz)

Şam yeməyi: Qızardılmış balıq,
manqalda tərəvez, sobada bişmiş
kartof

Qəlyanaltı: alma, qoz

Qlütsiz pəhrizdə olanlara siyahı

Qlüten birləşməsinin çox az
miqdarı belə, özü ilə əlaqəli sa-
ğlamlıq problemi olan insanlarda
mənfi təsirlərə səbəb ola bilər.

Qlütsiz çörəklər

Çörək bəlkə de gündəlik həyatı-
mizda ən çox istifadə etdiyimiz qid-
alarlardan biridir. Əslində, buna gör-
ə də çörək olmayan pəhrizə keçər-
kən ağıllarda ən böyük sual işarəsi
çörəkdən imtina etməkdir. Mövcud
olan müxtəlif unlarla, qlütsiz pəhriz
programında artıq çörəkdən ta-
mamılı imtina etməye ehtiyac yox-
dur. Evdə verdiş etdiyiniz çörək
formasında asanlıqla hazırlaya bil-
ləcəyiniz çörəkləri aşağıdakı kimi
sıralamaq olar:

- Mərci çörəyi
- Badam unlu çörək
- Yulaf unlu çörək
- Qarğıdalı unlu çörək

Arpa, buğda və çövdardan baş-
qa, müxtəlif tərəvez və meyvelərin,
yağlı toxumların və taxillərin üyü-
dülməsi ilə də un əldə etmək olar.
Buna görə də sadəcə alışdırığınız
unu dəyişdirək sağlam və dadlı
bişmiş məhsullar hazırlamağa da-
vam edə bilərsiniz.

Qlütsiz pəhriz programınızda
istifadə edə biləcəyiniz unlar aşa-
ğidakılardır:

- kokos unu
- badam unu
- fındıq unu

Qlütsiz qidaları necə seçək?

Qlütsiz yağlar

Yağlar buğda, arpa və çövdar
kimi taxillərdən istehsal olunmadığı
ürün ümumiyyətlə qlütsizdir. İste-
hosal zamanı yağı bəzi qida maddələri
əlavə oluna bilər. Yağı əlavə
edilən xarici maddələrin tərkibində
qlüten ola bilər.

Qlütsiz istehlak edə biləcəyi-
niz yağı nümunələri aşağıdakılardır:

- kokos yağı
- zeytun yağı
- küncünd yağı
- Otlu qidalanan heyvanların
daxili piyi
- avokado yağı
- badam yağı
- qoz yağı
- günəbaxan yağı
- qarğıdalı, fındıq və kanola
yağları

Tərəvəz

Tərəvəzlər qlütsiz pəhriz
programında ən böyük köməkçiniz
dir. Çünkü təbii olaraq heç bir tərə-
vəzdə qlüten yoxdur. Təbii olaraq
istehlak edilə bilən qlütsiz tərə-
vəzələr aşağıdakılardır:

- kahi
- brokoli
- ispanaq
- kələm
- çuqundur
- yonca cücertiləri
- brüssel kələmi
- qulançar
- yaşıl lobya
- cəfəri
- təzə soğan
- şüyd
- pırasa
- ağ kələm
- gül kələm
- soğan
- sarımsaq
- göbəlek
- ənginar
- kərviz
- şalgam
- turp
- xiyar
- kartof
- kök
- balqabaq
- qırmızı biber
- pomidor
- badımcان
- yaşıl biber

Meyvələr

Qlütsiz pəhriz programında
başqa bir xilasedici qida qrupu
meyvələrdir. Çünkü tərəvəzlər kimi
meyvələrdə də təbii olaraq qlüten
yoxdur. Siz də bütün meyvələrlə
zövqünüzə uyğun qəlyanaltılar
həzırlaya bilərsiniz. Qlütsiz bir pəhrizdə
istehlak edə biləcəyiniz mey-
vələr aşağıdakı kimi sıralanır:

- avokado
- limon
- üzüm
- ərik
- manqo
- qovun
- ananas
- qurudulmuş gavalı
- alma
- armud
- Naringi və bütün digər meyvələr

Qlütsiz süd məhsulları

Süd məhsulları heyvan mənşəli
qidalar olduğundan, təbii formada
tərkibinde qlüten yoxdur. Ancaq
heyvanın qidalanması və südün sa-
ğıldığı mühit baxımından böyük
əhəmiyyət kəsb edir. Süd məhsulları
və müxtəlif meyvələrlə lezzətli
smuzilər hazırlayıb özünüüzü xoş-

bəxt edə bilərsiniz.

Qlütsiz hesab edilən süd
məhsullarını aşağıdakı kimi sada-
lamaq mümkündür:

- süd
- kərə yağı
- pendir
- krem
- kəsmik
- xama
- qatıq

Qlütsiz taxıllar və paxlalılar

Taxıllar çox vaxt qlüten mənbə-
yi hesab olunur. Ancaq hər taxıl və
ya paxlalı bitkinin tərkibində qlüten
yoxdur. Bu taxılları bişirib salatına-
zə əlavə etmək və ya doyurucu yem-
məklər hazırlanmaq da mümkün.

İstehlak edə biləcəyiniz qlütsiz
taxıl və paxlalılar aşağıdakı kimi
sıralanır:

- düyü
- kartof
- qarabaşaq yarması
- maş lobası
- yulaf
- kətan toxumu
- cia toxumlari
- noxud
- mərci
- lobya

Qlütsiz qoz-fındıq

Fındıq və ya yağlı toxumlarda
təbii olaraq qlüten yoxdur. Lakin bu
qidalar quru və dənəvə olduğundan,
çox vaxt buğda, arpa və ya
çövdarla birlikdə saxlanılır. Bu sə-
bəbdən qurudulmuş qoz-fındıq is-
tehlak edərək saxlama şəraitinə
diqqət yetirmə lazımdır. Bu qoz-
fındıqları una çevirib dadlı resept-
lərdə istifadə etmək də mümkün-
dür:

- fındıq
- fısıq
- badam
- qoz
- Noxud və digər yağlı toxumlar

Qlütsiz içkilər

İçkilər də qlüten tərkibi baxı-
mından diqqət etməli olduğunuz
məsələlərdəndir. Xüsusile ferment-
ləşdirilmiş içkilərdə fermentasiya
prosesində bugda və arpa məhsul-
lərindən alınan maya istifadə olun-
ur. Bu səbəbdən aşağıdakı maya-
sız içkilərdən istifadə etməyiniz
təfsiye olunur:

- Sıxılmış meyve şirələri
- Qəhvə
- Çay
- Soda
- Limonad
- Ayran

Ət məhsulları

Ət heyvan mənşəli qida məhsu-
lu olduğundan təbii olaraq tərkibin-
də qlüten yoxdur. Bununla belə, ha-
zırlama və bişirmə proseslərində
istifadə olunan avadanlıqların qlü-
tenle çirkənmədiyinə əmin olmalı-
yıq. Qlüten kiçik və yapışqan bir
zülal olduğundan, eti asanlıqla çirk-
ləndirə bilər. Müvafiq şəraitdə ha-
zırlanmış və bişirilmiş aşağıdakı et-
ləri qlütsiz pəhriz programınıza
əlavə edə bilərsiniz:

- qırmızı et
- toyuq
- Balıq
- dəniz məhsulları

Ayşən Veli

"30 illik işgal dövründə Azərbaycan ərazisində 1 milyon yarımdan artıq mina basdırılıb"

“30 illik işgal dövründə Ermənistandan dövləti hər bir cinayeti törədərək Azərbaycan ərazisində bir milyon yarımdan artıq mina basdırılıb". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında politoloq Oqtay Qasımov deyib. O bildirib ki, bu mina terroru bu gün də davam etməkdədir: "44 günlük savaş bitəndən sonra bu günə qədər 360-a yaxın Azərbaycan vətəndaşı mina terrorunun qurbanı olub. Azərbaycan dəfələrlə Ermənistandan minalanmış sahələrin xəritəsini tələb etse də, Ermənistən, guya həmin xəritələri Azərbaycana təqdim etse də, məlum oldu ki, əslində Azərbaycana təqdim edilən xəritələr düzgün xəritələr deyil. Bunların dəqiqlik səviyyəsi 25%-dir. Yəni bu o deməkdir ki, faktiki olaraq minalanmış xəritələr Azərbaycana verilməyib. Bu da mina axtarılması və minali sahələrin təmizlənməsi işini ciddi şəkildə ləngidən prosesdir. Bu vəziyyətdə Azərbaycanın minalanmış ərazilərinin təmizlənməsi 25 ilə qədər vaxt apara bilər. Bu proses uzana bilər. Bu prosesin başa çatması üçün olduqca böyük məbləğdə maliyyə vəsaitləri tələb olunur. Bu da hardasa 25-30 milyard dollar həcmində dəyərləndirilir. Təbii ki, bu, olduqca böyük vəsaitlərdir. Azərbaycan hələlik

bu istiqamətdə vahid struktur ANAMA-nın timsalında formalasdırılıb. O cümlədən müxtəlif hərbi qurumların tərkibində də mina axtaran qurupları yaradılıb ki, onlar da bu prosesə cəlb olunublar. Həsab edirəm ki, Azərbaycan-Ermənistən arasındaki aparılan sülh danışqlarında bundan sonra da dəqiq xəritələrin Azərbaycana verilməsi məsəlesi gündəmdə olmalıdır. Azərbaycan bunu tələb etməlidir. Eyni zamanda düşüncənəm ki, məhz bu minali xəritələrin verilməməsi və Azərbaycanın artıq 360-a yaxın vətəndaşının mina terrorunun qurbanı olması məsəlesi de Ermənistəni beynəlxalq cinayət məhkəməsinə verməyə əsas yaradır.

Azərbaycan həm də bu istiqamətdə gələcəkdə addimlar atmalıdır. Əlbəttə ki, minali sahələrin təmizlənməsi böyük ölçüdə Azərbaycanın öz üzərinə düşüb. Amma beynəlxalq təşkilatlar, BMT, Avropa İttifaqı və digər bu işlərlə maraqlanan təşkilatlar, o cümlədən böyük dövlətlər də artıq bu mina terrorunun ciddiyətini qəbul etməli və Azərbaycana bu istiqamətdə lazımı dəstəyi verməlidirlər".

Söylü Ağazadə

bunu öz gücү ilə həyata keçirməkdədir". Onun sözlərinə görə, bəzi dövlətlər - qardaş Türkiyə, müəyyən qədər Rusiyadan, Avropa İttifaqından, İngiltərədən müəyyən kiçik dəstəklər olsa da, böyük ölçüdə əsas ağırlıq Azərbaycan mina axtaranlarının və ANAMA təşkilatının üzərinə düşür:

"Azərbaycanda artıq

bu istiqamətdə vahid struktur ANAMA-nın timsalında formalasdırılıb. O cümlədən müxtəlif hərbi qurumların tərkibində də mina axtaran qurupları yaradılıb ki, onlar da bu prosesə cəlb olunublar. Həsab edirəm ki, Azərbaycan-Ermənistən arasındaki aparılan sülh danışqlarında bundan sonra da dəqiq xəritələrin Azərbaycana verilməsi məsəlesi gündəmdə olmalıdır. Azərbaycan bunu tələb etməlidir. Eyni zamanda düşüncənəm ki, məhz bu minali xəritələrin verilməməsi və Azərbaycanın artıq 360-a yaxın vətəndaşının mina terrorunun qurbanı olması məsəlesi de Ermənistəni beynəlxalq cinayət məhkəməsinə verməyə əsas yaradır.

Azərbaycan həm də bu istiqamətdə gələcəkdə addimlar atmalıdır. Əlbəttə ki, minali sahələrin təmizlənməsi böyük ölçüdə Azərbaycanın öz üzərinə düşüb. Amma beynəlxalq təşkilatlar, BMT, Avropa İttifaqı və digər bu işlərlə maraqlanan təşkilatlar, o cümlədən böyük dövlətlər də artıq bu mina terrorunun ciddiyətini qəbul etməli və Azərbaycana bu istiqamətdə lazımı dəstəyi verməlidirlər".

FELYETON

Sürət zamanı

İndi hamı qaçırlar.
Deyirlər ki, qaçma-
lısan, çünki sürət
dövrüdür. Qaçma-
san, çata bilməyə-
ceksən. Odur ki,
nə işqfor, nə ke-
cid... Hamı qaçırlar,
dayanır...

Görəsən, nə
üçün dövlət əziyyət
çəkib, vəsait xərc
edib lazımi yerləre
işqforlar qoyub, piy-
ada keçidləri salıb, hətta piyadaların rahatlığı
fürsətindən keçidlər də yaradılıb, iştirakçılar
istər yerüstü, ister
da yeraltı. Buna ki, əhəmiyyət verən olma-
yacaqdı, bunlardan ki, istifadə edən olmaya-
caqdı, nəyə lazım idi bu qədər xərc, vəsait ve
əziyyət?..

İnsanlar vallah, həyatlarından beziblər.
Onları böyük, həm də sürətli magistrallarda
görərkən belə qənaətə gəlmək olur. Görəsən
niyə həyatlarından beziblər? Axı birimizə bir
şey olanda o birilərimiz dünyani dağıdırıq ki,
günah mənim uşağında, qardaşında, bacımda,
əmimdə, xalamda olmayıb, filankəsde
olub...

Bəs bu iddiaları edənlər niye birçə kəlme
yaxınlarına demirlər ki, ay bala, ay əzizim yo-
lu düzgün keç. Sənə ayrılan hissə ilə sənə ay-
rılan vaxtda keç, ölümün gelməsin.

Bir de baxırsan ki, budur, böyük bir magis-
tral yolda maşın qarışış insana, insan da ma-
şına. Maşın insana yol verir, hansı ki, özünün
keçmək vaxtıdır. Lakin insan maşına yol ver-
mir, hansı ki, özünün keçmək haqqı da, hüquq
da yoxdur.

Bir de baxırsan ki, lap yaxında yeraltı ke-
cid var, təhlükəsiz, filansız. Lakin adamlar hə-
min yoldaca yerin üstündədirler, maşınların
arasından ilan kimi qırılıla-qırılıla ötürür, ke-
çirlər. Bir de baxırsan ki, yerüstü keçidi qoyub
insanlar həmin yolu maşınların arası ilə, avto-
mobilərin siqnal səsi əhatəsində şütüyərək
keçirlər.

Deyirsən, ilahi, bizə görəsən, nə olub? Nə
üçün həyatımızdan belə asanlıqla vaz keçir-
ik? Nə üçün bizim üçün yaradılanları görmə-
yə gözümüz yoxdur? Və ya gören gözümüz
yoxdur. Və yaxud da görə bilmirik. Məger gözlə-
rimizi bizə ilahi-pərvərdigar yalnız baxmaq-
dan yanamı, dünya işığına kor qalmamaqdan
yanamı verib? Bizlərdən heç kimə görməyi
nəsib etməyib?

Nə üçün yalnız baxırıq, həm də düz burnu-
muzun ucuna baxırıq. Yaxşı olmaz ki, bir aya-
ğımızın altına, bir başımızın üstüne, bir aşağı-
ya, bir yuxarıya da baxaq. Axı baxsaq, görmə-
li şeylər çıxdır. Yaxşı bu görməlilərin hamisi-
ni görməyek. Ancaq işqforu, piyada kecid
xələrini, yeraltı, yerüstü keçidləri görək axı.
Axı görməsek, maşın vurub bizi öldürəcək,
ömrümüzü əlimizdən alacaq...

Hamımız yaxşı bilirik ki, onsun da bizə nə
isə olub? Amma nə olduğunu bilmirik. İndi yolu-
lun ortasındakı insanları qoyaq bir kənara, ele
həmin yoldakı maşınlardan bir azca danişaq.
Onsun da yeri gəldi, gəlmədi maşınlar siqnal-
layır. Niyə, nə üçün, nədən ötrü, bunu hələ ki,
bilən yoxdur. Amma yolda adam olanda bunu
bilmək o qədər çətin deyil ki, bizdən yana siq-
nallayırdı. Deyir ki, ay piyada, niyə əcəlinə oy-
nayırsan, dur o sarı xəttin o tərəfində vaxtını,
yolunu gözlə də.

Biz ne edirik, ne maşın, ne sürücü, ne
işqfor, ne kecid, heç birinə məhəl qoymur-
q. Çünkü bildiyimiz biləyimizdədir. Adet et-
mişik, ilan kimi maşınların arasında rəqs et-
məyə. Deyəndə də deyirik ki, sürət zamanıdır.
İndi ki, qaçmadın, demək ki, batdır. Val-
lah, bu sürət zamanı yəqin o deməkdir ki,
yat, qal saat 10-a, 11-e kimi, sonra da yolda
əcəlinə oyna ki, mən təcili işə, dərsə, filan
yerə çatmalyam. Və yaxud da ki, gedəcəyim
hər yerə?..

Nə olardı ki, evdən tez çıxıb bu "sürət za-
manı" anlayışını leksikologiyamıza daxil et-
məzdik də. Axı bu anlayış axırmızı çıxacaq.
Hamımızın maşınlar altında canımızı alacaq...

Mətanət Məmmədova

"Aksiyaların məqsədi Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə səbəb olmaqdır"

bu gün kilsənin rəhbərlik etdiyi re-
vanşist qüvvələr o qədər həyəsi-
laşıblar ki, mülki hakimiyyətin dini
qüvvələrinin təsirində olan başqa bir
hakimiyyətə əvəzlənməsini hədəf-
leyiblər. Kilsə Ermənistanda həm-

şə siyasi hakimiyyətə təsir göstə-
rib. Paşinyan hakimiyyəti də kilsə-
nin tam təsirini qəbul etmədiyi
 üçün ele ilk günlərdən bu iki hak-
imiyyət arasında ziddiyət yaranıb.
Ona görə də bu gün kilsə siyasi
meydanda sıxışdırıldıqını görək
bu vəziyyətlə barışmaq istəmir".

Ləman Sərraf

səhnənin önünde erməni kilsəsi dayanır.
Ümumiyyətlə, tarix boyu erməni kilsəsi qonşulara, xüsusilə də türk dünyasına qarşı təcavüzkar planların hazırlanıldığı mərkəz rolunu oynayıb. Bu gün də Ermənistən tə-

cavuzkar siyasi qüvvələri Azərbaycan tərəfindən meydanda tam məglubiyətə uğradıldığı üçün re-
vanş siyasetinin önüne yenidən kil-
sə çıxb. Amma təcavüzkar erməni siyasi qüvvələrinin burnu necə ezi-
disə, bu dəfə də kilsənin özünü

dəyişikliyinə nail olmaqdır: "Çünki

İtirdiyimiz xüsusiyyətlər: sədaqət

Xoşbəxt ailənin düsturunu yaradan 5 vacib xüsusiyyətdən biridir sədaqət. Digərləri sevgi, hörmət, səbr və məsuliyyətdir. Əgər bu beş xüsusiyyətdən biri yoxdur, o zaman ailənin təməli də bərk olmur. Biz isə bu gün həm ailələrdə, həm də ümumilikdə insanlar arasında getdiğəcə azalan, itirilən, bütün dövrlərdə mahnilara, şeirlərə mövzu olan, aşiqlərin sevdiyində axtardığı sədaqət anlayışından bəhs edəcəyik.

Bəzən iddia edirlər ki, əgər ailədə eşq, sevgi varsa, o zaman sədaqət ehtiyac da yoxdur. Lakin unudurlar ki, bütün sevgilərin təməlini sədaqət teşkil edir. Əgər sədaqət təkibli olmasa nə eşq, nə sevgi təkbaşına ailəni qoruyub saxlaya biləz. Nikah həm əqqiddir, həm də əhəddir və hər ikisine əməl etməyin yolu sədaqətdən keçir. Nece böyük ekşşler bir göz qırpmında bitir, nece böyük sevgi ilə qurulan ailələr dağlılıq - sədaqət olmadığı üçün.

Sədaqət anlayışı yalnız evlilik anlayışı ilə məhdudlaşmayan, həyatın bütün istiqamətlərində ehtiyacımız olan xüsusiyyətdir. Sədaqət etibarın, inamın sıortasıdır desək, yanılmarıq. Vətəne sədaqət, ailəyə, həyat yoldaşına sədaqət, dostluğa, yoldaşlığı sədaqət - hamisinin təməlində sevgi var, amma sevmədiyi işinə də sadəqət olur dürüst insanlar. Sədaqət çox şeyin əsasını təşkil edir -münasibətlərin, ailəbaşlarının, yoldaşlıqların, dostluqların.

Ümumiyyətə, sadıqlıq və sədaqət bir ölkəyə, bir inanca, bir dinə, ailəyə, işinə, münasibətlərinə bağlılıqdır. Kimin sədaqətli, kimin sədaqət obyekti ola biləcəyi isə mübahisəlidir, çünki sədaqətin qarşılığı olub-olmaması da münasibətlərə ciddi formada təsir edir. Ailəde bir tərəfin sədaqətli, digerinin olmaması nikahın üzünömürlülüyünü kəskin formada azaldır.

Sədaqətli insanlar etibarlı, dürüst şəxsiyyətə sahib olan insanlardır. Sədaqətli insanlar həmişə dostluqda, iş mühitində, ailədə uğur qazanır. Çünkü sədaqətli insanlar öhdəliklərinə sadiq qalır, dürüst olduqları üçün yalandan çəkinirlər, başqalarının hisslerinə hörmət

edirlər. Sədaqətli insanlar güclü əxlaqi xüsusiyyətlərə malikdirlər, nizam-intizamlı olurlar. Onlar təvəzükkar olurlar və başqalarına hörmətlə yanaşırlar. Sədaqətli insanlar başqalarının sirlərini qoruyur və etibarlıdır, buna görə də həmişə dostluqda və münasibətlərdə dəyərlərə tərif mümkündür.

Bəlkə də indiki dövrə olduğu qədər heç bir dövrə bu qədər ehtiyac duyulmayıb sədaqət anlayışına. Öləkəndə qurulan her iki ailədən biri boşanır və səbəblər arasında sədaqət əhəmiyyətli paya malikdir. Ailələrdə tərəflər arasında inam, etibar, sədaqət kimi anlayışlar ya əvvəldən olmur, ya da ilk çətinlikdə yox olur. Xəyanət səbəbi ilə boşanan ailələrin sayı getdikcə artır. Bir vaxtlar yalnız bəzi kişilərdən gördüyü sədaqətsizlik, xəyanət kimi eməller indi qadınlar arasında da yayılıb. Arvadının başqa kişi ilə münasibətini öyrənən, bunun üçün ya boşanan, ya da öldürən kişilərin sayı artır. Bəs it rənən, lakin yoxluğunda ölümə belə səbəb olan sədaqət anlayışı sadəcə sözdən ibarət deyil deməli.

İndi dostluqlar da asanlıqla pozulur, sadıqlıq olmadığı üçün. Yoldaşlıqlar bir göz qırpmında bitirilir, sədaqət anlayışı olmadığı üçün. Bir-birinin ayağının altını qazan, ən yaxın yoldaşının sırını aləmə carşəkən, dostluğuna xilaf çıxan, hər fürsətde münasibəti pozmağa hazırlı olan insanlar da bilmir sədaqətin nə olduğunu. İnsanlar addımباşı kelek gelir, hamı bir-birini aldıdıcı aradı, arvad ərinin, dostlar bir-birini, müdür işçini, işçi də müdürüni. Yalan hamının ağızında saqqız olub, söz verib əməl edənlər, əhdinə vəfa göstərənlər, verdiyi vədə sadiq qalanlar hər gün azalır. Sözü qanun, vədi ayə olan insanlar qəhətə çıxır.

Sədaqətimizin ən müqəddəs ünvanı dəyişilməz olub həmişə -

Vətən. Vətənə olan bağlılığımız, sədaqətimiz isə bütün dövrlərdə pik həddə olub. Biz vətən üçün son damla qanını axıdan qəhrəmanların nəslinin davamçısıyız. Babək 22 il vətənə olan sədaqəti üçün dırənə bilib, Tomris en qatı düşməni vətən sədaqəti üçün yene bilib, Cavad xan Gəncəyə olan sədaqəti üçün mübarizə aparıb, Cavanşir yadəllilərə qarşı ölkəsinə olan sədaqətindən güc alaraq döyüşüb, Şah İsmayıllı uşaq yaşda taxta çıxa-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın
İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin
işıqlandırılması istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb*

idi - vətənə olan məhəbbət, sevgi, sədaqət. Sədaqət yalnız lügətdəki söz deyil, əməldir, əhəddir, anddır, həyat tərzidir. Ən böyük sədaqətimiz isə bizi yaradanadır. Ona təslim ola bilirik, ondan başqa yarada-

nın olmadığını qəbul edirik, ona olan sevgimiz, inamımız, etibarımız tükenməzdirsə, hələ içimizdə sədaqət və sadıqlıq anlayışı var deməli.

Lale Mehrali

“Qərbin Azərbaycan daxilində qəhrəmanlar düzəltməsinə ehtiyac yoxdur”

MÜNASİBƏT

“Qərbin müəyyən dairələrinin müntəzəm olaraq Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmağa, Azərbaycanın siyasi gündəmini müəyyənləşdirməyə, kimlərisə onların seçimi ilə Azərbaycan xalqına qəhrəman kimi təqdim etməyə çalışılar”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Aydin Mirzəzadə deyib.

O bildirib ki, bunlardan biri də son dövrlərdə Qubad İbadoğlu layihəsidir: “Bu şəxs Azərbaycan ictiyariyyətinə tanışdır. O, daima müxalif mövqədə olub və açıq şəkildə öz müxalifetçiliyini həmişə səsləndirmək imkanına malik olub. Heç bir zaman onun müxalifciliyinə, iqtidarı sərt tənqidinə görə heç bir halda cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməyib. Çünkü Azərbaycan hüquqi demokratik dövlətdir. Vətəndaşa öz fikrini sərbəst bildirməyə, hakimiyyətdən fərqli mövqə tutmağa həmişə hörmətlə yanaşılır.

Ancaq Qubad İbadoğlunun saxlanılması heç də onun müxalif fikirlərinə görə deyil. Onun qanunlarımızın bir qismini kobud şəkildə pozması ilə bağlı olan məsələlərdir. Çox maraqlıdır ki, nə Qubad İbadoğlu, nə də onu müdafiə edən dairələr həmin madde üzrə məsələnin mahiyyətinə varmaq istəmirlər. Fikri yayındırmağa çalışırlar. Onu bir demokratiya carçası, Qərb dəyərlərinin daşıyıcısı, Azərbaycanın bir xilaskarı kimi qələm etməyə, Azərbaycanın lideri kimi zorla düşüncələre yeritməyə çalışırlar”.

“Birinci, Azərbaycanın hansı yolu seçəcəyi, kimi özüne lider kimi göstərəcəyi Azərbaycan xalqının öz seçimidir. Burada kiminse xaricdən tövsiyəsinə, kimisə bize qəhrəman kimi təqdim etməsinə ehtiyac yoxdur. 10 milyondan bir qədər çox cəmiyyət hamını yaxşı tanıyor. Kimin siyasetini, kimin baxışlarının Azərbaycana nə verəcəyini kifayət qədər ciddi fərqindədir. Bu baxımdan sünü surətdə Qərbin Azərbaycan daxilində qəhrəmanları düzəltmesinə ehtiyac yoxdur. Onun daxili işlərimizə qarışmasına da heç bir zaman imkan verilməyəcək. Kim kənara qanunlara riayət edərək müxalifetçiliyini edəcək, onunla her hansı problem olmayacağına. Yox, xaricdən böyük maliyyə vəsaitləri Azərbaycanda xaricin tapşırıqlarına, maraqlarına uyğun şəbəkə qurmağa və onları xaricdən gələn pullarla maliyyələşdirməye çalışacaqsə, artıq o, qanun qarşısında cavab verməli olacaq. Hesab edirəm ki, vaxtaşırı bu cür qəhrəman obrası yaratmaqla Qərb əsərlənde Azərbaycan cəmiyyətini öz istəyinə uyğun istiqamətləndirməyə, formalasdırmağa çalışır. Ancaq Azərbaycan xalqı öz öz seçimini edəcək, öz siyasetini müəyyənləşdirəcək və öz qəhrəmanlarını müəyyən edəcək. Bu məsələdə kiminse bize məsləhət verməsinə heç bir ehtiyac yoxdur” - deyə o, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

Tur paketlərinin qiyməti niyə artır?

EKSPERT FİKİRİ

"Biz yanvar ayındaki qiymətlərə nəzər salsaq, bir nəfərlik gediş, dönüş, bilet, qarşılıqlama, yola salma və gündə üç dəfə qidalanma qiyməti 550-700 dollar, yeni təxminən 1100-1200 manat civarında dəyişən qiymətlər mövcud idi. Həmin kateqoriyadan olan otel bir nəfər üçün artıq 1700-1800 manat civarında dəyişir. İndi demək olar ki, 5 faiz 10 faiz endirimlər qalıb". Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında turizm eksperti Rəhman Quliyev deyib. Onun sözlərinə görə, hazırkı qiymətlər növbəti aylarda daha da arta bilər: "Digər tərəfdən ilkin rezervasiyada prosesi düzgün araşdırırmamaq vətəndaşlara zərərlə geri döñə bilər. Belə ki, bəzən yanlış zaman, bilet və istiqamətlərin seçilməsi kimi mənfi hallar baş verir. Xüsusən de sosial şəbəkələrdə təhrif olunan qiymətlərlə insanları aldadırlar. Bu proseslər vətəndaşlarda böyük bir çəşqinqılıq yaranmasına səbəb olur".

Rəhman Quliyev əlavə edib ki, vətəndaşlar bəzi tur şirkətlərdən tur məhsul əldə edirlər və gedirlər: "Həm hava limanında prob-

lemle qarşılaşırlar, eyni zamanda otellərdə problemlə qarşılaşırlar. Sosial şəbəkələrdə təhrif olunmuş qiymətlərə çox fikir verməsinlər. Hər hansı bir turizm şirkətinin ofisine yaxınlaşır, orada turizm şirkətlərinin emekdaşlarından birbaşa mütəmadi olaraq ünsiyətdə olsunlar. Onlardan aldığı tur məhsul haqqında müqavilə tələb eləsinlər. Həmin müqavilədə getdiyi istiqamətdə olan turların bütün gedisəti programı orada öz əksini tapmalıdır və aldığı turizm firmasına ödədiyi məbleğin qəbzini tələb etməlidir".

Ləman Sərraf

2 azyaşlı uşaq dəm qazının qurbanı oldu...

Ağcabədi rayonunun Boyat kəndindən dəm qazından zəherlənən iki azyaşlıdan biri ölüb, digərinin vəziyyəti ağırdr. SIA-nın Qarabağ Bürosunun əldə etdiyi məlumatata görə, Boyat kənd sakinləri Hümbətov Emil Emin oğlu və Hümbətova Filiz Emin qızı dəm qazından zəherlənib.

Məlumatə əsasən, zəherlənmə nəticəsində Emil Hümbətov ölüb, F. Hümbətova isə Ağcabədi rayon Mərkəzi Xəstəxanasına çatdırılıb. Hazırda vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir. Hadisə ilə bağlı araştırma aparılır.

ELAN

Cəfərov Zahid İsa oğluna aid 219871 nömrəli Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvlük vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı, təbrik və başsağılıqlarınızı dərc etməyə hazırlıq!

"Fenerbağça" Jozé Mourinyoya rəsmi təklif göndərdi

"Fenerbağça" klubu baş məşqçi vəzifəsi üçün portuqaliyalı çalışdırıcı Jozé Mourinjo ilə danışıqlara başlayıb. SIA xəbər verir ki, uzun müddətdir klubuz qalan Jozé Mourinjonun "sarılaciverdələr" i çalışdırma ehtimalı çox yüksək dəyerləndirilir.

Türkiyə və dünya mediası təcrübəli baş məşqçinin "Fenerbağça" klubunu çalışdırmağa müsbət yanaşlığı ilə bağlı xəbərlər paylaşış. Qeyd edək ki, Jozé Mourinjo son dəfə "Roma" klubunu çalışdırılmışdı.

Yoddan nəzarətsiz istifadənin hansı fəsadları var?

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

"Ümumiyyətlə, yod elementi insan orqanizmi üçün çox vacibdir və insan üçün hər yaşda önemlidir. Lakin uşaq yaşlarında daha çox önemlidir. Çünkü birbaşa əqli inkişafında, qavrama qabiliyyətinin artmasında böyük bir rol vardır". Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında həkim terapevt Sübhən Hacıyev deyib.

Sübhən Hacıyev sözlərinə belə davam edib: "Yod çatışmazlığı ümumilikdə ümumi hələsliq, süstlük, yorğunluq, qavrama qabiliyyətinin azalması, hətta əqli inkişafın geriləməsinə qədər getirib çıxara bilir. Birbaşa hipotireodizm deyilen bir xəstəliyə getirib çıxarıır. Çünkü qalxanabənzər vəz hormonunun funksiyasının azalması nəticəsində ciddi şe-

kildə əqli gerilik yaranmış olur və təsadüfi deyil ki, hamilə qadınlarda bu hormon funksiyaları tez-tez yoxlanılır. Bir çox hallarda profilaktik az dozalarda yod yazılır. Lakin doza hesablanması hər bir insana lazımi qaydada verilməlidir. Nəzarətsiz və hər yaşa, çəkiyə uyğun olmayan dərəcədə qəbulu insan orqanizmine təbii ki faydası yox, ziyanı olacaqdır. Çünkü bu zaman da hipertirogizm yəni, qalxanabənzər vəz hormonunun funksiyasının dəfələrlə artması nəticəsində qalxanabənzər vəzde düyünlərin əmələ gəlməsində və bə düyünlərin sonradan onkoloji bir problemlərə yol açmasına böyük bir qalxanvari vəz xərcənginə qədər getirib çıxara biləcək bir durum yaradır.

Bütün bu sadalananları nəzərə alaraq istənilən dərmanın, vitamininin, mineralin qəbulu təbii ki həkim nəzarəti ilə olmalıdır. Üstəlik bunlar insan orqanizmində yoxlanılmalıdır, yoxlanıldıqdan sonra doza hesablanıb hər bir insana lazımi qaydada verilməlidir. Nəzarətsiz dərman qəbulu hər bir zaman insan orqanizmine faydalıdan çox zərər verir".

Ayşən Vəli

Baş redaktor:
Bəhrəz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.
Şəhadətnömrə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XƏYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə biler.

Qəzet bazar və
bazar ertəsində
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 3200